

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr.31-32 (2110-11) 1990 LIEPĖ-JULY 31

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672 • 75 ct.

Dabar tokie laikai

Būdinga šių laikų pasaulio žymė: blaškoma, ieškoma tamsioje — gal kur nors yra kokios drelės, pro kurias galima būtų išsispaukti, per daug nepažeidžiant savo sąžinės? Reikia grabaliotis, nes darosi trošku, o grįžti atgal nemodernu. Net ir teisėtai, laisvai išrinktos plačiųjų sluoksnių parlamentinės atstovybės nebeįstengia sukurti visus patenkinančio įstatymo. Ir kaip gi sukurs tai, kas žmogui neįmanoma padaryti, kaip patenkins nesibaigiančius ir vis didėjančius išlepusio žmogaus reikalavimus?

IŠEITIES ieškojimuose kas gi galėtų patarti kurį Dievo įsakymą priimti, o kurio nematyti? Kas galėtų atspėti, kuris valdžios pareigūnas dar yra išlikęs žmogui, o kuris tapęs tik jo šešėliu — ir vis dėlto su tom pačiom galim ir privilegijom, su šimtais planų ir gražių, priešrinkiminių pažadų. Jei kas dar bando apsimti, sustoti ir pamąstyti apie gyvenimo prasmę aplamai, vietoj vieno nedalomo klausimo apstoja jį visa eilė smulkių klausimėlių, sprogstančių skeveldromis kasdien ir nesulaikomai smingančių į pojūčius: nieko kito nereikia, o tik gyventi šia diena. Pokalbyje su šiaip jau iš esmės ramiu, niekam neužkliūvančiu miniažmogui į klausimą, kodėl pvz. santuokos, net ir Dievo vardu padarytos, pasidarė tokios trapios, susilauki ramaus atsakymo: dabar tokie laikai. Kodėl jaunimas vengia tradicinių religinių praktikų, atsakymas tas pats: dabar tokie laikai. Taigi tais "dabartiniais laikais" labai paprastu būdu bandoma pateisinti naujoviškomis įvairovėmis sudrąsytą palaidumą. O svarbiausia, kad visa tai nuskamba apgailėtiniu paradoksu: pats žmogus, tuos laikus sukūręs, kaltina laikus. Šitai būtų panašu į keistuolį, savanoriškai užsineršusį sau kilpą ant kaklo, lipantį į kartuves ir skelbiantį, kad jį nori kažkas pakarti.

PER VISĄ pasaulį sklinda ekonominiai deficitai. Nebėra valstybės, kuri įstengtų subalansuoti biudžetą. Rodos visa žmonija skęsta skolose ir plastikinėse kortelėse. Ir visa tai juk tik tam, kad medžiaginių gėrybių troškulus nebenumalšinamas. Nesunku ir čia būtų ištarti: dabar tokie laikai. Tuoj pat ir persai įvaizdis, kad suskaldytas ne vien tik atomas. Suskaldytas ir žmogus, ir tai gana skaudžiai. Viena jo pusė pavirto nesibaigiančių norų ir gėdumo versme, kita — stumiama į šalį, pamirštama, tarpais priekaištaujanti ir todėl nemėgstama. Rodos tik ir sukamos galvos, kaip tą antrąją pusę sulikviduoti. Taigi savęs suskaldymas bene ir bus pati didžioji šių dienų žmonijos problema, kurios apimtyje lengviau suprantamas tas populiarusis teiginys: dabar tokie laikai. Nėra abejonės, kad šitos ar panašios įžvalgos giliau mastančių žmonių tarpe kelia rimto susirūpinimo. Užtat į klausimą, ko šių dienų pasauliui šiandien labiausiai reikia, ne vienas jau drįsta atvirai pareikšti: dvasinio atsinaujinimo. Plačiai kalbama apie tautos atgimimą, apie jos dvasinių poreikių tvarkymą, skaudžius trūkumus, didėlį entuziazmą ir bejėgiškumą tuoj pat atlikti būtiniausias dvasinės pertvarkos darbus. Tikrai dideli uždaviniai taučioje. Bet nemažiau dvasinių poreikių peržiūros reikia ir tose "laimingiausiose" pasaulio šalyse, kuriose jau pradedami demonstruoti instrumentai, galintys labai švelniu būdu padėti žmogui nusizudyti... Gal kas nors tikisi iš to išradimo susikrauti milijonus? O iš tikrųjų išradėjams reikėtų pasukti kita linkme, kur laukiama visų sutelktinės pagalbos, nebeskiriant žmones į profesijas ar luomus. Visiems turėtų rūpėti suskaldyto žmogaus sujungimas į vieną ir nedalomą tvarinį, koks jis iš tikrųjų ir yra. Šitokia operacija išspresyt labai daug klausimų. Taip — (gal kiek keista) — net ir ekonominių. Č. S.

Kvebeko kova su indėnais

Nemažos įtampos Kanadai buvo atnešusi nesėkminga Meech Lake sutartis, kurią palaikydavo Niufaundlandijos ir Manitobos parlamentai, jos nepatvirtinę iki birželio 23 d. Kvebeko provincija vėl liko oficialiai neįjungta Kanados konstitucijon. Premjeras R. Bourassa skaudžiausio smūgio susilaukė iš Manitobos parlamentan NDP atstovu išrinkto indėno Elijo Harperio, trukdydamo taktiką sustabdžiusio Meech Lake sutarties patvirtinimą. Jos įsigaliojimui reikėjo visų Kanados parlamentų pilno pritarimo.

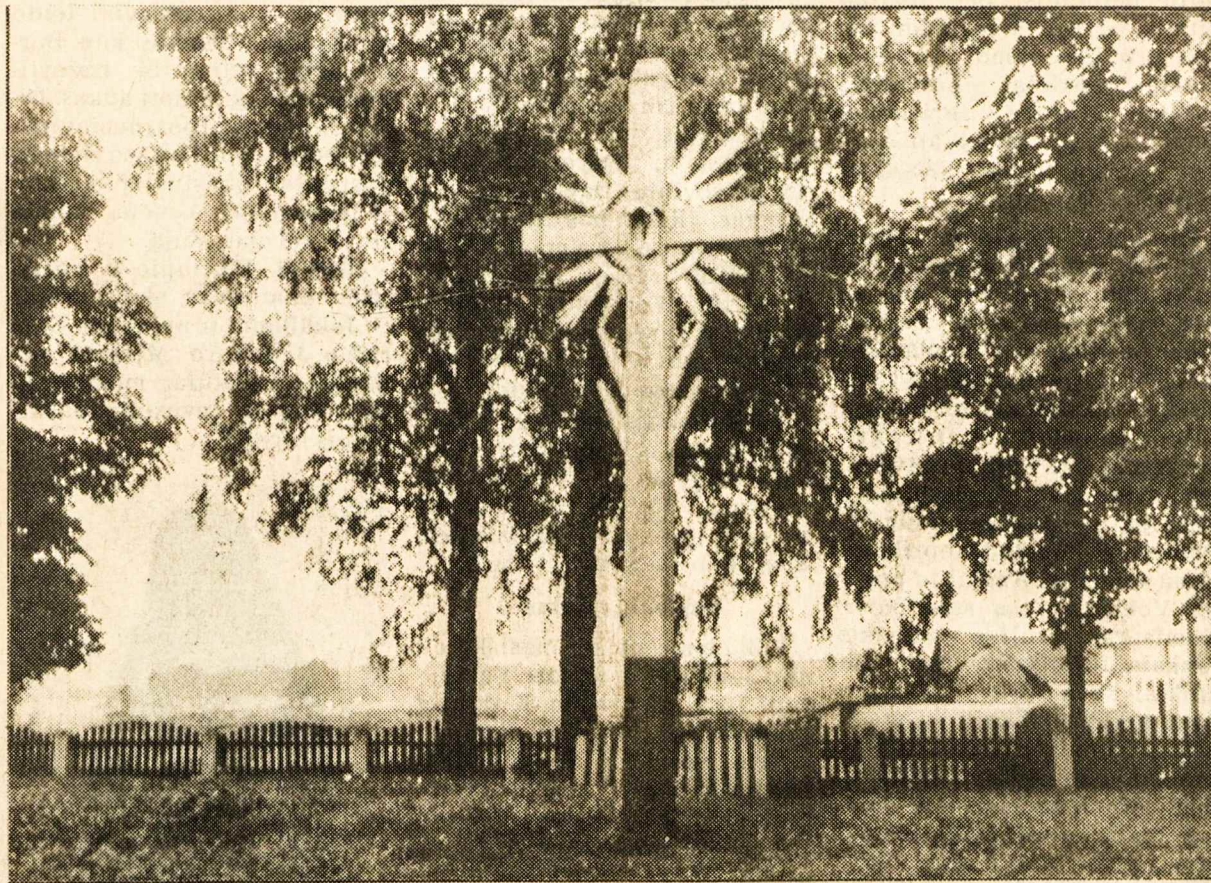
Kvebeko premjeras R. Bourassa, prancūziškai provincijai siekęs savitos bendruomenės (distinct society) pripažinimo, susidūrė su netikėta kliūtimi. Tokių teisių konstitucijoje pareikalavo ir Kanados indėnai, pirminių gyventojų palikuonys. Pagrindiniu jų gynėju tapo indėnas E. Harperis, Manitobos parlamente sustabdęs Meech Lake sutarties patvirtinimą. Atrodo, šis įvykis turėjo didesnę ar mažesnę įtaką Kvebeko susikirti-

mui su savo indėnais, atnešusiam naujos įtampos visai Kanadai.

Susikirtimo priežastys

Trintis prasidėjo nedideliame Okos miestelyje, prie kurio yra mohawkų genties indėnų Kanesatoko rezervatas. Netoli Montrealio esančio Okos miestelio burmistras J. Ouelletas nutarė praplatinti golfą aikštę, prisijungdamas 22 hektarus miško. Indėnai, tą žemę laikantys Kanesatoko rezervato nuosavybe, nesutiko su tokiais planais, nes ten yra ir mohawkų genties kapinės. Kai protestas nepadarė, jie užblokavo ton vieton vedantį kelią. Blokada su įrengta barikada buvo pradėta š.m. kovo mėnesį. Keturis mėnesius nebuvo jokio susikirtimo su indėnais, ginančiais savo teises.

Tik dabar, kai buvo atmesta Meech Lake sutartis, burmistras J. Ouelletas staiga gavo teismo sutikimą pašalinti blokadą ir nedelsdamas pasikviestė saugumiečiais vadinamus Kvebeko provincijos policininkus (Nukelta į 9-tą psl.)

Varėnos rajono Marcinkonių parapijos šventorius 1972 metais

Nuotr. Adelės Krutulienės

Vakaru bilijonai komunizmo neišgelbės

Tarptautinė demokratinių sąjūdžių konferencija Prahoje, kurioje dalyvavo ir sovietų disidentai, ir trys lietuviai atstovai. Bendra išvada — sovietinę sistemą reikia ne pertvarkyti, o pakeisti demokratine

VYTAUTAS SKUODIS

1988 m. gale Vilniuje įvyko įvairių demokratinių judėjimų, vykstančio Sovietų Sąjungoje, atstovų suvažiavimas. Vienoje suvažiavimo deklaracijų buvo kreipiamasi į užsienio gyvenančius buvusius disidentus ir politinius kalinius su prašymu Vakaruose įsteigti instituciją, kuri atstovautų demokratiniam judėjimui. Tuo pagrindu Amerikoje buvo sudaryta iniciatyvinė grupė, kuri 1989 m. pavasarį Paryžiuje įsteigė koordinacinį centrą demokratiniam judėjimui sovietų imperijoje remti, jį pavadino "Democracy & Independence" (Demokratija ir nepriklausomybė) ir suorganizavo savo pirmąją tarptautinę konferenciją "Sovietinio bloko demokratinei alternatyva". Ji susilaukė nemažo dėmesio ir pritarimo.

1989 m. rudenį organizacijos nariai buvo pakviesti į Romą, į italų iniciatyva suorganizuotą simpoziumą — "Tautos Sovietų Sąjungoje". Apie tuos du renginius buvo plačiai rašyta išsvijios spaudoje.

Taikiu keliu

Trečias tarptautinio masto renginys, kurį suorganizavo minėtoji organizacija, įvyko 1990 m. liepos 4-6 d.d. Čekijos-Slovakijos federacinės respublikos sostinėje Prahoje. Ji buvo pavadinta "Taikus kelias į demokratiją". Pagrindinės šios konferencijos rėmėjas buvo "The national council to support the democracy movements" ir dar 10 kitų Amerikos privačių bendrovių bei asmenų.

Į šią konferenciją Prahoje pirmą kartą buvo pakviesti demokratinio judėjimo veikėjai, gyvenantys Sovietų Sąjungoje ir Pabaltijo kraštuose. Žymiausių svečių dalį sudarė įvairių neformalių ir registruotų demokratinių organizacijų atstovai, atvykę iš Armėnijos, Azerbaidžano, Gruzijos, Rusijos, Ukrainos. Dalyvavo ir žydų organizacijų atstovai. Iš Pabaltijo į konferenciją atvyko Estijos Liaudies fronto veikėjas rašytojas Arvo Vallikivi, Latvijos Nepriklausomybės judėjimo veikėjas Olgerd Eglitis ir du Lietuvos parlamento nariai, Sąjūdžio veikėjai — Ka-

zimiras Uoka ir Petras Vaitiekūnas.

Prezidento Havelio žodis

Liepos 4 d. konferenciją pradėjo ką tik naujai išrinktas Čekijos-Slovakijos federacinės respublikos prezidentas Vaclavas Havelis. Jis pabrėžė, kad šią konferenciją surengė buvę ir esantys Sovietų Sąjungos disidentai. Jo žodžiais, tai žmonės, kurie savo gyvenimą pašventė žmogaus teisių gynimui. Kreipdamasis į organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" narius, prezidentas V. Havelis kalbėjo: "Dabartinę Čekijos-Slovakijos federacinės respublikos valdžią sudaro tokie pat veikėjai kaip jūs. Ir mus persekiojo, sodino į kalėjimus, nors pagal iškalėjimo metų skaičių turbūt negalime su jumis lygintis. Ir mes į demokratijąėjome tokiu pat keliu, kaip jūs dabar einate. Tačiau, atėję į valdžią, stengiamės nepasikeisti, likti tokiais, kokie buvome". Baigdamas savo kalbą, prezidentas V. Havelis pabrėžė, jog būtina, kad visuose kraštuose demokratiniai pakeitimai vyktų taikiu būdu. Jis taip pat išreiškė pasitenkinimą, kad ši konferencija vyksta Prahoje. Prezidento Vaclavo Havelio kalba buvo sutikta ir palaidėta ilgomis ovacijomis.

Spaudos konferencijoje

Iki oficialios konferencijos pradžios Kultūros rūmų salėje vyko atvira spaudos konferencija, kurioje kiekvienas galėjo pateikti klausimus visiems organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" nariams, atstovaujantiems savo kraštams.

"The Washington Times" korespondentas paklausė mūsų nuomonės dėl to didžiulio skirtingo JAV Baltuosiuose Rūmuose, priimant Pietų Afrikos veikėją Nelsoną Mandelą ir Lietuvos premjerę Kazimierą Prunskienę. Buvo paaiškinta, kad JAV prezidento Busho elgesys ne tik Lietuvos vyriausybės, bet ir pačios Lietuvos atvilgiu jos gyventojus labai apvylė.

Pirmieji pranešimai

Pirmosios dienos konferencijos popietiniame posėdyje, užtrukusiame apie tris valandas, buvo perskaityti trumpi glausti pranešimai apie padė-

tį įvairiuose sovietų imperijos kraštuose. Daugelis pranešimų buvo sudvigubinti, t.y. kalbėjo organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" narys ir svečias iš to paties krašto. Lietuvos tema kalbėjo V. Skudis ir P. Vaitiekūnas.

Estijos Liaudies fronto atstovas Arvo Vallikivi pabrėžė, kad 1968 m. "Prahos pavasaris" turėjo didelę įtaką demokratinio judėjimo pradžiai Estijoje. Latvijos Nepriklausomybės judėjimo atstovas Olgerd Eglitis išreiškė nuomonę, kad išsprendus Vokietijos sujungimo problemą, Europoje svarbiausia problema liks visų Pabaltijo kraštų nepriklausomybės atstatymas ir visiškai išsilaisvinimas. Kol ši problema neišspręsta, nėra pagrindo manyti, kad II-sis pasaulinis karas pasibaigė.

Iš visų Sovietų Sąjungos pavergtų tautų atstovų pasisakymų visumos buvo galima susidaryti aiškų vaizdą, kad demokratini judėjimas, kuris dabar vyksta Sovietijoje ir Pabaltijo kraštuose, auga, plečiasi ir stiprėja. Šio proceso jau nebegali sustabdyti jokios represinės priemonės.

Disidentų pareiškimai

Antrąją konferencijos dieną pranešimai buvo sugrupuoti trijuose posėdžiuose: "Kelyje į demokratiją", "Ar yra alternatyva laisvajai rinkai?" ir "Ką turėtų daryti Vakariai?". Tuose posėdžiuose kalbėjo organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" nariai, svečiai iš Sovietų Sąjungos, Lietuvos, Amerikos, Anglijos, Prancūzijos politiniai veikėjai bei ekonomistai.

TSRS aukščiausiosios tarybos ir Rusijos federacijos TSR AT deputatas Genadijus Burbulis, pasitraukęs iš kompartijos, o dabar — Rusijos demokratų partijos vicepirmininkas, pasakojo apie TSKP krizę, apie TSRS AT deputatų tarpreigioninę grupę, kuri sudardė Sovietų Sąjungos kompartijos kompaktiškumą ir vienybę. Ją dabar turi pakeisti demokratų partija. Pristatant G. Burbulį, buvo pažymėta, kad jis yra artimas dabartinio Rusijos federacijos TSR AT pirmininko Boriso Jelcino bičiulis. Privačiame pokalbyje su G. Burbuliu paaiškėjo, jog jo seneliai I-jo pasaulinio karo metu buvo pabaltijiečiai (Nukelta į 3-į psl.)

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Senatorių apklausa

JAV kongreso Helsinkio komisijos apklausoje, LIC pranešimu, du senatoriai A. D'Amato ir D. DeConcini liepos 12 d. tyrė, kokiomis aplinkybėmis buvo atmesti Pabaltijo kraštų prašymai dalyvauti Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje Kopenhagoje stebėtojų teisėmis. Apklausoje liudijo JAV delegacijos Kopenhagoje vadovas ambasadorius M. Kampelmanas ir du delegacijos nariai. Liudytojus klausinėjo senatoriai A. D'Amato, D. DeConcini, F. Lautenbergas ir kongresmenas S. Hoyer.

Ambasadorius Kampelmanas įteikė komisijai raštišką pranešimą, kuriame užsiminė apie Baltijos valstybių užsienio reikalų ministerių lankymąsi Danijos sostinėje, prašiusių savo kraštams suteikti konferencijoje stebėtojų statusą. Visiems buvo aišku, kad visų delegacijų pritarimo šiam klausimui nebus. Nežiūrint to, amerikiečių delegacija reikalavusi, kad konferencijos sekretoriatas oficialiai reaguotų į baltiečių prašymą, tuo parodydamą jiems tinkamą pagarbą. JAV delegacija taipogi išreiškusi viltį — Baltijos valstybės viena dieną galės oficialiai dalyvauti ESB konferencijoje.

Senatorius DeConcini teiravosi, ar JAV valdžia ragina sovietus sėsti prie derybų stalo? Ambasadoriaus atsakymas — derėtų, kad JAV visuose susitikimuose keltų Pabaltijo klausimą. Ambasadoriaus žinios, Lietuvai blokada dalinai nuimta. Derybų dar nėra, esą kai kurie nesutarimai baltiečių tarpe komplikuoja padėtį.

Maska kryžkelėje

Tokia tema "The Toronto Star" liepos 20 d. laidoje išspausdino savo korespondento S. Handelmano straipsnį.

Penkiasdešimt milijonų ukrainiečių siekia kitokio politinio gyvenimo, paskelbdami suverenitetą. Ukrainiečiai iš paskiausiųjų, besijungiančių į naują be kraujo revoliuciją Sov. Sąjungoje.

Prezidentas Gorbačiovas šaukiąs savo prezidentinę tarybą ieškoti būdų, kaip sustabdyti imperijos byrėjimą. "Mums reikia šiuo metu sovietinės Helsinkio konferencijos", — pareiškęs A. Babuškinas, komunistų partijos centro komiteto pareigūnas. Reikia sušaukti įvairių tautybių politinių vadų konferenciją. Paskutiniaisiais mėnesiais respublikų parlamentų priimti nutarimai sugriovė Maskvos decentralizavimo planus. M.

Gorbačiovas ir patarėjai galvojo respublikoms perduoti nemažas valdymosi teises. Bet pastarosios nutarė nelaukti.

Lietuva kovo mėnesį pradėjo aukštų siekių žaidimą, paskelbdama nepriklausomybės atstatymą. Panašiai pasiskelbė Latvija ir Estija. Neseniai Rusijos federacinės respublikos aukščiausioji taryba paskelbė, kad jos įstatymai viršija Sov. Sąjungos įstatymus. Po to, tą patį padarė Uzbekistanas. To paties siekia ir kita Azijos respublika — Kazachstanas. Birželio 22 d. Gruzija priėmė ekonominės nepriklausomybės įstatymą ir prieš Maskvos valią atsuko vieną valandą laikrodžius ir pripažino Pabaltijo nepriklausomybę. Net ramiojoje Gudijoje tautinio sąjūdžio žmonės sušaukė Minske konferenciją, pasisakydami už pilną ekonominę bei politinę nepriklausomybę.

"Maskva yra tikrai kryžkelėje", — sako Estijos premjeras, — "ji neturi kito pasirinkimo: plėtoti toliau demokratinį judėjimą ar užsidaryti imperijos tradicijoje".

Latvijos vyriausybės programa

Latvijos valdžia liepos 18 d., kaip praneša Reuterio agentūra, pateikė Aukščiausiąjai tarybai svarstyti programą, kurioje siūlomi planai supaprastinti nuosavybę, nustatyti naujus santykius su Kremliumi, atskirti Latvijos administracinę struktūrą nuo Maskvos. Latvija privalo turėti sienų, muitų, vidaus saugumo ir susisiekimo su užsieniu kontrolę. Tarptautinis Latvijos nepriklausomybės faktinis pripažinimas siejamas su pasitarimais Maskvoje.

Latvijos premjeras Godmanis pabrėžęs prekybos svarbą tarp Latvijos ir Sov. Sąjungos. Šie kraštai esą nėra linke nutraukti ekonominių ryšių. Taipogi reikia imtis pastangų užmegzti prekybinius ryšius su kitomis respublikomis.

Latvijos vyriausybė tikisi parduoti 25-30 nuošimčių nekilnojamo turto, išskyrus žemę ir jos turtus, kas irgi galėtų įvykti 4-5-rių metų laikotarpyje.

Nori emigruoti į Lietuvą

Pasak Reuterio agentūros, įtampa tarp Baltijos kraštų ir Sov. Sąjungos atslūgo, kai Lietuva priėmė 100 dienų moraliniam Sovietiniais dienraščiais "Komsomolskaja Pravda" birželio 19 d. paskelbęs, kad rusai kiekvieną dieną registruojasi emigruoti į Lietuvą nuo to laiko, kai ten prasidėjo kova su Maskva. Nuostabu esą, (Nukelta į 2-rą psl.)

Šiame numeryje:

Dabar tokie laikai

Tas pats žmogus, sukūręs šiuos laikus, kaltina kitus

Kvebeko kova su indėnais

Pastarieji reikalauja konstitucinių teisių

Vakaru bilijonai komunizmo neišgelbės

Tarptautinė demokratinių sąjūdžių konferencija Prahoje

Apskrities viršininkas Vilniaus krašte

Lietuvių pareigūno patirtis vokiečių okupacijos metais

Pačios moterys neįvertina savo svarbos

Iš pokalbio su Lietuvos "Caritas" pirmininke Albina Pajarskaite

Lietuvių kalba išsvijijoje: realu ar beprasmiška

Lietuviams gyvybiškai svarbu net ir svetur kalbėti lietuviškai

Feminizmas — socialinis variklis I

Moteryų diskriminacija — pūliuojanti žmonijos žaizda

"Radastos" ansamblis Kanados sostinėje

Vilniečių folklorinis ansamblis sudomino kanadiečius

Šiemetis "Varpas"

Jame aktualūs straipsniai, intriguojantys atsiminimai

Išsvijios filosofas pagerbtas Vilniuje

Konferencija, skirta dr. Juozo Girmiaus filosofijai

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDEJAS: Kanados lietuvių kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$26, pusmetinė – \$14, mėmė – \$35, garbės – \$45 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 75 ct.
Adresų keitimo reikalui kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: regular \$26.00, supporter \$35.00, honorary \$45.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Dabarties įvykiai Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kad taip atsitiko. Rodos, Lietuvos pasiskelbimas nepriklausoma, blokada, antilietuviška propaganda sovietinėje spaudoje turėjo išauktie priešinga reakciją. Kodėl? Mat Baltijos kraštuose gyvenimo lygis aukštesnis negu kitose Sov. Sąjungos dalyse. Rusų dalis, gyvenanti Baltijos kraštuose, remia jų nepriklausomybę.

Lietuvos ginčas su Maskva dėl kariuomenės ėmimo pablogėjęs, kai Aukščiausioji taryba priėmė laikiną įstatymą steigti Lietuvos kariuomenę. Sov. Sąjungos gynybos ministeris Jazovas įspėjęs, kad respublika nusistato prieš save sovietų karines pajėgas.

Turėtų giliau pagalvoti

Tarptautinis katalikų mėnraštis "30 Days" birželio mėnesio laidoje rašo: "One day Gorbachev will be succeeded by super Gorbachev — Vieną dieną Gorbachiovą pakeis virš Gorbachiovas" su tikrai revoliucine programa. Žodis "revoliucija" turima galvoje ne tas, kurį naudoja Gorbachiovas, prisimindamas 1917 m. revoliuciją. Revoliucija tokia, kuri pakeistų sovietinę visuomenę nuo viršaus iki apačios. Tokiu reformatoriumi galėtų būti pasikeitęs ir M. Gorbachiovas. Tačiau tai turėtų įvykti stebuklas. M. Gorbachiovas turi nuopelnų, kuri negali nuneigti net ir jo kritikai. Bet atrodo jau yra išsismėjęs. Jis su savo planais pasilieka įvykių užpakalyje. Atrodo, kad jis turi didelę jėgą, bet iš tikrųjų ji yra ribota. Vakariečiai vietoj drebėdami dėl jo politinės ateities, turėtų giliau įsigilinti į sovietinę būklę. Toks persi galvojimas turėtų prasidėti su mažąja Lietuva, kuri reikalinga pagalbos.

Nesipriešins pilnai nepriklausomybei

"The Globe and Mail" liepos 25 d. laidoje paskelbė, kad M. Gorbachiovo patarėjas G. Revenko spaudos konferencijoje pasakė, jog M. Gorbachiovas nesipriešins, jei kuri iš 15 respublikų panorėtų pasitraukti. Tačiau jis pageidauja, kad su respublikomis būtų pasirašyta nauja sutartis, suteikiant joms daugiau valdymosi galių. Pasak Revenko, nebus pavar-tota jėga, norint išlaikyti respublikas Sov. Sąjungoje. G. Revenko galvoja, kad eventualiai atsiras, norinčių atsisukti. Nei Kremlius, nei armija nevertos jėgos. Tokie atvejai būsią išspręsti demokratijos pagrindu.

Jau ne viena respublika paskelbė, kad jos įstatymai viršija Sov. Sąjungos. Esą Gorbachiovo vadovaujamai vyriausybei tokie nutarimai nekelia problemų. Naujoje federacijoje kiekviena respublika nuspręs, kiek valdymo galių perleis centrui. Tačiau kai kurios

• Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi – "TŽ" leidėjai

sritys turėtų pasilikti tik centro žinioje.

Žmogaus teisių konferencija "Vilnius-Leningradas 1990"

LIC pranešimu, rugsėjo 1-4 d.d. Leningrade vyks Antroji tarptautinė žmogaus teisių konferencija "Vilnius-Leningradas 1990". Pirmą tokią konferenciją "Solidarumas" surengė 1988 m. Krokuvėje, kur dalyvavo per 1000 žmonių. Čia buvo išrinktas organizacinis komitetas kitą konferenciją 1990 m. rengti Vilniuje. Šių metų pavasarį komiteto nariai bandė susirinkti Vilniuje, bet negavo vizų. Tada balandžio mėnesį komitetas posėdžiavo Punske. Iš ten buvo kreiptasi į Leningrado miesto tarybą, kad dėl nepalankių sąlygų Lietuvoje konferencija būtų perkelta į Leningradą. Taryba, dar gavusi Vytauto Landsbergio laišką, mieliai sutiko konferenciją globoti.

Šioje konferencijoje bus diskutuojama apie tautines mažumas, mažas tautas, žmogaus teises, teisinę valstybę, socialines teises, gamtos taršą, keliavimo ir pabėgėlių teises. Konferencijoje žada dalyvauti "Solidarumo" vadas L. Walensa.

Į organizacinį komitetą įeina šie lietuviai: Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkas Vyt. Landsbergis, tarybos nariai – A. Degutis, P. Vaitiekūnas, Vilniaus sekretoriaus narės – B. Pečiulevičiūtė, A. Taunytė.

Pavergtų tautų savaitė

JAV prezidentas Bush ir viceprezidentas Quayle Baltųjų rūmų sodelyje, dalyvaujant per 200 svečių, liepos 25 d. pažymėjo Pavergtų tautų savaitę. Garbės svečių tarpe buvo jaunuolių iš Čekoslovakijos, Lenkijos ir Vengrijos. Buvo arti 20 išeivių lietuvių iš įvairių Amerikos vietovių, jų tarpe VLIKO, ALTos, Lietuvių Bendruomenės atstovai.

Apie Pabaltijį savo kalboje sakė: "Ir šiandieną taip pat noriu prisiminti Latvijos, Lietuvos ir Estijos tautas ir atnaujinti mūsų neblėstančią paramą ilgai besitęsiančiam tautos apsisprendimo siekiui. (LIC)

Algirdas Brazauskas Vašingtone

Liepos 25 d. į Vašingtoną atvyko Lietuvos ministerės pirmininkės pavaduotojas bei Lietuvos komunistų partijos pirmasis sekretorius Algirdas Brazauskas. Yra numatomi jo pasimatymai su JAV prekybos departamento, importų-eksportų banko bei Federacinės indėlių draudos korporacijos atstovais.

Ministerės pavaduotojo politinę programą Vašingtone koordinuoja VLIKas. A. Brazauskas matysis su JAV veteranų departamento sekretoriumi E. Derwinski, senatoriais – R. Dole, A. D'Amato, P. Simon ir D. Riegie, kongresmenų R. Durbin ir Tautinio saugumo tarybos atstove C. Rice. Numatomas pasirodymas Fox televizijos laidoje. J. A.

A+A

ELEONORAI PRUNSKIENEI

staigiai iškeliavus amžinybėn,

likusius nuliūdime – vyrą ANTANĄ, du sūnus, dukrą, vaikaičius, dvi sesutes tėvynėje ir visą giminę giliai užjaučia –

A. Žulys

Apskrities viršininkas Vilniaus krašte

Mūsų tautiečio patirtis Eišiškėse vokiečių okupacijos metu 1942-44 metais – santykiai su vokiečiais ir lenkais, žiaurus lietuvių naikinimas

OSVALDAS ŽADVYDAS

(Tėšinys iš praėjusio nr.)

Lenkų ūkyje

Ūkininkai, kurie dar nebuvo atlikę praėjusių metų prievolės vokiečiams, buvo paraginti nedelsiant tai padaryti. Atvyko lenkas iš stambaus ūkio. Jis pareiškė esąs neatlikęs prievolės, nes tas ūkis yra apygardos komisaro žinioje, ir prievolės neatliekamos. Supažinimui su ūkiu, jo pažėgumu pakvietė mane atvykti sekmadienį, nes darbo dienom aš esąs užimtas. Sutikau. Buvaui numatęs važiuoti automobiliu popietėje, bet atsitiko kitaip. Grįžęs iš pamaldų radau prie gyvenamo namo stovintią karietą, pakinkytą dviem arkliais. Pristatė vežiką, gan švariai apsirengęs, ir pranešė, kad atvažiavo manęs vežti į ūkį.

Tai buvo staigmena. Ūkyje pasitiko administratorius, su kuriuo jau buvau įstaigoje susipažinęs. Svetainėje supažindino su penkiais "tarnautojais" — visi buvę Lenkijos karininkai. Pietaujant užsimėgė kalbos, žinoma, su taure lenkiškų gėralų. Jie kalbėjo atvirai, lyg būčiau jų idėjos šalininkas. Lenkija esą žlugo, bet neilgam. Po karo ji būsianti nepriklausoma valstybė. Anglai jų pusėje. Vokiečiai esą sukalbami. Komisaras Wulfas pasitikis lenkais. Jo pritarimu gaunami ginklai kovai prieš bolševikų gaujas, kurios skverbiasi iš Gudijos ir sudaro pavojų Vilniaus kraštui. Taip šešetas, pakaitomis kalbėdami, "apšvietė" mane. Iš praetities žinant lenkų klastas, jų svaichiojimui tikėti buvo tas pat, kaip pasirašymas lenkų sutarties Suvalkuose.

"Armija krajowa"

Jau 1942 m. Eišiškių apskrityje veikė "Armija krajowa". Organizuotas veikimas prasidėjo 1943-44 m. Tuo metu bolševikų išmesti desantai Vilniaus krašte aktyviai veikė: sprogdino geležinkelio bėgius, nuversdavo traukinius, užpuldinėdavo vokiečius keiliuose.

Iš šio laikotarpio paminėsiu epizodą, kaip "Armija krajowa" kovojo prieš lietuvius. Jų daliniai siautė Benekainių, Dieveniškių, Varanavo apylinkėse. Nušovė Dieveniškių valsčiaus viršaitį Kakarieką už tai, kad jo sūnus Julius (dabar gyvena Čilėje, istorijos profesorius) studijavo Vilniaus universitete.

Viršaitį Kakarieką pažinau asmeniškai. Tai buvo lietuvis, patriotas, kovojęs lenkų okupacijos laikotarpyje už lietuvių.

"Armija krajowa" paskelbė net mobilizaciją. 1943 m. rudėnį Dainavos kaimo vyrai gavo šaukimus stoti į kariuomenę. Reikalauta stoti į AK, kas nesto, bus karo lauko teismo sušaudytas.

Ne tik mobilizavo vyrus, bet ir reikalavo tą armiją išlaikyti. Nustatytas prievolės turėjo atlikti be jokių atidėliojimų. Prievolių sąraše nurodyta, kokius reikmenis pristatyti, būtent medžiagas, megztus bei austus drabužius, maisto produktus.

1944 m. kovo pradžioje AK dalinys suruošė "akciją" Dainavos k. Nužudė lovoje gulintį Prancišką Vilbiką, buvusį Juodiškių apylinkės vykdomojo komiteto pirmininką, Aleksandrą Grišką. Jo lavoną

įmetė į Žižmos upę (pavasari upei patvinus, buvo surastas lavonas). Nužudė ir trečią — Boleslovą Grišką.

Toks gyventojų prievartavimas, žudymas vyko visame Vilniaus krašte. Pvz. 1944 m. balandžio pabaigoje vietinės rinktinės daliniai atvyko į Ašmeną. Vienas batalionas nužėgiavo į Alšėnus be kliūčių, antras — į Grauziškes. Pastarasis ketvirtame kilometre buvę lenkų "Krašto armijos" dalinių staiga užklyptas. Patyręs nesėkmę, sugrįžo į Ašmeną. Netrukus batalionas išsiuntė vieną kuopą į Ašmenėlę, vadinamą Mūrine Ašmena. Gegužės 13-14 naktį kuopą užpuolė minėti lenkų daliniai. Įvyko kautynės. Lietuvių kuopa turėjo tik 3 rankinius kulkosvaizdžius, po 150 šovinių kiekvienam, o kareiviai — tik po 15 šovinių. Daugiau jų vokiečiai lietuviams nepatikėjo. Kautynėse žuvo mano mokslo bičiulis, IX-os laidos kpt. Edvardas Počebutas, kuopos vadas, 22 kareiviai ir 3 sužeisti. Dalį kuopos lenkai paėmė į nelaisvę ir nurengė paleido.

Ką lenkai kalbėjo man prieš porą metų, iš dalies buvo tiesa: vokiečiai iš tikro lenkus ginklavo. Tačiau jie kovojo ne vien prieš rusų desantininkus, bet ir lietuvių dalinius.

Vokiečių teroras

Vokiečiai nieku nesiskyrė nuo lenkų. Tai faktas. Vokiečiai, 1943 m. rugsėjo 30 d. atvykę į Eišiškių aps., Valkininkų vls., Šarkiškių k. ir apylinkę, terorizavo ūkininkus. Visi Šarkiškių k. gyventojai buvo suminti ir išvežti į priverčiamąsias darbo stovyklas bei ka-lėjimus. Tik dalis pabėgo trėmimo metu. Vokiečiai atvažiavo šarvuotu traukiniu, apsupo kaimą, sudegino 16 sodybų, gyvulius atėmė.

Antroji, dar žiauresnė tragedija įvyko Eišiškių aps., Valkininkų vls. Pirčiupio k. 1944 m. birželio 3 d. Bolševikų desantininkai 1943-44 m. buvo įsikūrę Rūdninkų girioje. Pirčiupis, Rūdninkų girios kraštyje, 44 km į p.v. nuo Vilniaus. Pirčiupį, kaip ir kitus lietuviškų šios girios ir pakraščių kaimus, desantininkai laikė nepatikimais, todėl plėšė gyventojus, terorizavo. Pirčiupį sudarė du kaimai — Senasis ir Naujasis Pirčiupis. S. Pirčiupio k. 1944 m. vokiečiai įrėngė atsparos punktą, o N. Pirčiupyje stovėjo aviacijos dalinys, išvykęs prieš birželio 3 d. Bolševikų desantininkai buvo nusprendę Pirčiupį sunaikinti vokiečių rankomis. Jiems tai pasisekė. Birželio 3 d., apie 9 v.r., bolševikų desantininkai prie N.P. miške apšaudė vokiečių kariuomenės ir Vilniaus gestapo automobilius: 5 nušovė, kelis paėmė nelaisvėn, o kiti pabėgo į Eišiškes. Vokiečiai tikrai žinojo, kad juos apšaudė bolševikų desantininkai. Užut sunaikinę desantininkus Rūdninkų girioje, vokiečiai atkeršijo lietuviams; Tai tarptautinis nusikaltimas. Deja, nei bolševikai, nei vokiečiai nebuvo nubausti. Tai abiejų — rusų ir vokiečių įvykdytas genocidas.

Apie 11 v. atvažiavo vokiečių baudžiamasis dalinys. Tuoj surinko visus N. Pirčiupio gyventojus ir tuo metu į kaimą atvykusius. Iš gyventojų atskyrė tik 4. Tuo metu buvo atvykę Eišiškių aps. vir-

šininko įstaigos tarnautoja Marytė Uždavinytė. Jai pasisekė išgelbėti savo šeimą, kuri turėjo mažą ūkėlį N. Pirčiupyje. Vėliau dar paleido 3. Pradžioje surinko 15 vyrų, nuvarė į klijimą ir, ten surišę, klijimą padegė. Po to — kitus 15 vyrų ir t.t. Surinkę moteris ir vaikus, užsklendė duris, pirkias uždegė, o norėjusias pabėgti nušovė. Žudynės truko 14-17 valandų. Liepsnojo kaimas, ugnyje degė pirčiupiečiai — nekalčiai džiukų kaimo gyventojai. Paskutinė moteris su kūdikiu ant rankų sudegė 5 v.v. Žuvo 21 vyras, 29 moterys ir 69 vaikai. Iš viso — 119 asmenų. Tik birželio 11 d. vokiečiai leido Valkininkų klebonui kun. Bartašauskui tyliai, be bažnytinų apeigų palaikyti aukas. Didžiosios tragedijos nusiaubtoje vietoje po II D. karo žmonės pasistatė trobesius. Ir vėl nauji gyventojai kenčia sunkią sovietinę okupaciją.

1960 m. Pirčiupio k. pastatytas paminklas skulptoriaus G. Jokūbonio ir archit. V. Gabriūno. Jį sudaro "Motinos" paminklinė statula, memorialinė siena su žuvusiųjų pavardėmis ir reljefu.

Paminklas "Motina" tragiškai žuvusiems Pirčiupiui

Kas kaltas?

Kas yra kaltas dėl žiaurios Pirčiupio tragedijos? Bolševikai visą kaltę priskiria vokiečiams ir lietuviams "fašistams". Bet antroji medalių pusė rodo, kad pirmieji provokatoriai buvo bolševikų parašiu-tininkai, savo bazę įsteigę Rūdninkų girioje. Prisimintina, kad nuo 1944 m. pradžios bolševikų partizanų būrių veikla sustiprėjo. Būtina buvo stiprinti partizanų vadovavimą. 1944 m. sausio 1 d., Lietuvos komunistų partijos centro komiteto nutarimu, buvo sudaryti du po-grindžio komitetai — šiaurės ir pietų sričių. Šiaurės sričiai vadovavo I sekretorius M. Šumauskas, Pietų sričiai — I sekretorius G. Zimanas, Lietuvos žydai.

Jei G. Zimanui būtų rūpėję Pirčiupio gyventojai, tai sovietiniai partizanai būtų su-triuškinę atvykusį vokiečių baudžiamąjį dalinį. Deja, tai nebuvo padaryta.

Už žudynes atsakingi bolševikai ir vokiečiai. Žudikų dar yra gyvų. Laikas jų nusikaltimus išaiškinti.

Eišiškių apskritis buvo sudaryta nenormaliose, karo metu sąlygose. Ją administruoti buvo labai sunku. Reikėjo vykdyti okupanto įsakymus, antra, ginti savo žmones, jų reikalus. Bet šis laikotarpis buvo neilgas, trukęs 1942-1944 m. 1944 m. vasarą Vilniaus kraštas susilaukė antro okupanto, kuris ir dabar tebesiaučia.

A+A

JUOZUI PLEINIUI

Lietuvoje mirus,

jo brolius, klubo narius PIJŲ, JERONIMĄ ir šeimą bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Hamiltono lietuvių medžiotojų ir žūklautojų klubas Giedraitis

A+A

JONUI AŽUBALIUI

mirus,

žmoną ONUTĘ, sūnus – JONĄ, LINĄ ir kitus gimines skausmo valandoje giliai užjaučiame bei kartu liūdime –

Montrealis

Janė, Kostas, Vytautas ir Danutė Mickai

A+A

MAGDALENAI BILEVIČIENEI

mirus,

sūnus – VYTĄ, KAZĮ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

Petras ir Danutė Vaitiekūnai bei šeima

A+A

ONUTEI SKUKAUSKIENEI

mirus,

vyrui VIKTORUI, dukrai DANUTEI, broliui ALGIUI, sesutėms — JULIJAI ir RAMUTEI su šeimomis reiškiamo nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime –

V. R. Šalnos

I. Čiurlienė

PADĖKA

Mirus mano brangiam tėveliui Lietuvoje

a. a. M. AMBULTUI,

reiškiu padėką savo ir šeimos vardu kun. klebonui J. Liaubai, OFM, už atlaikytas Mišias, visiems draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą jose, už pareikštą užuojautą raštu bei žodžiu, už atsiųstas gėles.

Jūsų visų atjautimas lengvino mūsų skausmo valandas, esant toli nuo tėvynės.

Liūdinti duklė Z. Saunorienė su šeima

PADĖKA

Mylimam vyrui ir tėteli

A+A

VLADUI PERKAUSKUI

1990 m. liepos 2 d. iškeliavus iš šio pasaulio,

nuoširdžiai dėkojame kun. klebonui J. Liaubai, OFM, už velionies lankymą ligoninėje, paguodą, už Rožinį koplyčioje, Mišias šventovėje bei palydėjimą į kapines.

Dėkojame A. Paulioniui už giesmes šventovėje. Ačiū už Mišias, aukas Kanados lietuvių fondui, už gėles, užuojautas žodžiu, raštu ir spaudoje. Nuoširdi padėka karsto nešėjams. Dėkojame mieloms ponioms už pyragus ir B. Stanulienei už pietų paruošimą.

Nuoširdžiai dėkojame visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems už visokeriopą pagalbą. Niekad neužmiršime jūsų nuoširdumo šiose skaudžiose liūdesio valandose.

Liūdintys – žmona Bronė, sūnus Gintautas ir marti Susan

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757 Namų telefonas 278-4529

Europos demokratų partijos ir Europos žmonių partijos (EPP) prezidentas Kopenhagoje 1990 m. birželio 4 d. Iš dešinės į kairę: M. Vulfsons, latvis, Aukšč. sovietų tarybos narys; J. Jurkans, Latvijos užsienio reikalų ministeris; V. Čepaitis, Lietuvos aukščiausiosios tarybos narys; A. Saudargas, Lietuvos užsienio reikalų ministeris; dr. E. Klepsch, krikščionių demokratų frakcijos pirmininkas; Sr. Christopher Prout, QC MEP Europos demokratų frakcijos pirmininkas

Vakarų bilijonai komunizmo neišgelbės

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ro metu iš Lietuvos atsidūrė Urale, kuriame gimė ir jo tėvas.

TSRS AT ir Armėnijos AT deputatas rašytojas Karenas Simonianas paneigė komunistų vadų Vakarams persamą nuomonę, kad ten, kur komunistai praras valdžią, įsigalės anarchija. Jis pritarė plačiai žinomo buvusio Rusijos disidentų ir politinio kalinio V. Bukovskio nuomonei, kad komunizmas — tai virusas, patekęs į žemę, nuo kurio pasaulis privalo išsigydyti.

Aleksandras Podrabniekas, knygos „Baudžiamoji medicina“ autorius, už ją atkalėjęs 6 metus, taip pat pabrėžė, kad Sovietų Sąjungos visuomenė privalo išsigydyti nuo primestos komunistinio socializmo ideologijos. Viena pagrindinių priemonių — tai laisva ir nepriklausoma spauda, kurios dabar Sovietų Sąjungoje prikaičiuojama daugiau kaip 800 pavadinimų. Jis pats leidžia ir redaguoja „Ekspres kroniką“. Dėl to jam atimta teisė gyventi Maskvoje.

Irimo procesas

Idomus buvo Genadijaus Kočelkovo pranešimas. Jis ketletą metų dirbo TSKP CK aparate. Rašė kalbas TSKP CK ir KGB aukštiems pareigūnams. Išstojo iš kompartijos po tragiškų įvykių 1989 m. Kaukaze. Dabar jis — Rusijos demokratų partijos veikėjas. Pagal kilmę — gudas.

G. Kočelkovo žodžiais, Sovietų Sąjunga yra partinės politinės sistemos valstybė, kuri veikia per represyvinį mechanizmą. TSKP dabar ėmė dar stipriau remti savo represyvinį organą. KGB sistemoje dirba daugiau kaip 200.000 pareigūnų. Jiems talkina keli milijonai informatorių nuo akademikų iki dvasiškių. KGB visur turi įtakos. Ir milicija buvo jos kontroliuojama. KGB vadovai — tai buvę ir esantys TSKP CK vadai. Tačiau KGB, kaip ir TSKP, vyksta irimo arba puvimo procesas.

Kalbėtojas pažymėjo, jog karinio perversmo galimybė Sovietų Sąjungoje yra nedidele, tačiau vis dėlto yra. Tai daug priklausys nuo demokratinio judėjimo veikimo taktikos.

Irimo procesas vyksta ir sovietų armijoje. Karinė technika pasenusi. Kariškių, netgi generolų, pragyvenimo lygis žemas, ir tai kelia didelį nepasitenkinimą. Sovietų armijoje kareivių sąlygos nežmoniškos. Vien per paskutiniuosius 5 metus pačioje armijoje žuvo daugiau karių, negu per visą karo Afganistane laikotarpį.

G. Kočelkovas pažymėjo, kad šiuo metu Rusijoje ir visoje Sovietų Sąjungoje demokratinės jėgos labai stiprėja. Milicija vis dažniau palaiko demokratinį judėjimą ir jį gina.

Pūvanti sistema

Ukrainietis Petro Ruban, sovietiniuose kalėjimuose ir lageriuose praleidęs pusę savo gyvenimo, pasakė, jog Sovietų Sąjungoje žmonės sistemai naikina jau 70 metų. Jie išmoko blogai dirbti, blogai vadovauti, blogai kraštą valdyti, gerai vogti. M. Gorbaciovas ėmė tą komunistinę sistemą moderninti. Tačiau, deja, joje dar nėra skirtumo tarp įstatymų leidžiančios, vykdomosios ir teisinės valdžios. Kol nebus priimtas nuosavybės įstatymas, tol Sovietų Sąjungoje nebus rimtų demokratinų pakeitimų. Dabar susidaro paradoksas: Vakarai išmeta bilijonus, kad gelbėtų iš esmės supuvusią, tačiau vis dar pavojaingą sistemą.

Maskvos miesto tarybos deputatas, pagal profesiją chemikas, Dimitrijus Katajevas pasakė, jog TSKP etiketė dabar nieko nereiškia. Po metų būti TSKP nariu bus taip pat nepatogu, kaip kad vaikščioti neuzsegtomis kelnėmis. D. Katajevas pasakė, jog per paskutinius rinkimus į TSRS AT rinkėjams buvo aiškinama, kad jie kreiptų dėmesį ne į renkamo deputato priklausomybę partijai, o į jo žmogiškąsias savybes. Pavyzdžiui, dabar Maskvos miesto deputatų taryboje vyrauja demokratinė dvasia. Vos prieš keletą dienų viename posėdyje buvo svarstomas klausimas, kaip Lenino paminklą pašalinti iš vieno Maskvos rajono.

Amerikiečių nuomonės

Amerikietis dr. Albert Wohltetter iš Los Angeles savo ištęto kalboje daug kartų minėjo Pabaltijo valstybių statusą. Todėl, vietoj klausimo, jam buvo pareikšta vieša padėka. Atsidedkodamas už tai jis vėliau padovanojo autografuotą savo straipsnį „Captive Nations and Western Security“, išspausdintą žurnale „The Wall Street Journal“, May 31, 1990, kuriame daug vietos skirta Lietuvai ir kitiems Pabaltijo kraštams.

Kitas amerikietis Martin Colman priminė, kad netiesioginė buvusio JAV prezidento Ronaldo Reagano įtaka demokratinio judėjimo Sovietų Sąjungoje atsiradimui ir jo stiprėjimui buvo didžiulė. Buvęs net įstatymo projektas remti demokratinį judėjimą Pabaltijo kraštuose. Tačiau dabartinis JAV prezidentas viską apvertė aukštyn kojom. Jis dabar remia komunistinę sistemą, o ne demokratinį judėjimą.

Lietuvos atstovas

Lietuvos darbininkų sąjungos pirmininkas ir laisvųjų profesų sąjungų veikėjas, Lietuvos parlamento narys Kazimieras Uoka informavo apie netrukus įvyksiantį Sovietų Sąjungos visuotinį angliak-

sių streiką, reikalaujantį pašalinti dabartinę Sovietų Sąjungos vyriausybę.

Vakariečių pastangos

Prancūzų politologas ir sovietologas dr. Jean-Francois Revel, kurio knygos darė stiprią įtaką buvusio JAV prezidento Ronaldo Reagano politikai, ilgą kalbą daug kartų lietuvių kraštą darbininkų problemas. Už tai vėliau jam taip pat buvo padėkota. J. F. Revelis argumentuotai patvirtino, kad Vakarai pagalba M. Gorbacioviui — tai pastangos išsaugoti komunistinę sistemą. Vakarai neturėtų remti M. Gorbaciovo ir jo politikos savo nepriklausomybės atstatymą paskelbusios Lietuvos atžvilgiu. Jeigu Vakarai norėtų padėti ne sistemai, o Sovietų Sąjungos žmonėms, turėtų jų žmonių balso klausyti.

J. F. Ravelis mano, kad sistemos neįmanoma panaikinti be anarchijos. Ji reikalinga, kad sugriūtų tai, kas yra pasenę ir negyvenimiška. Komunizmo sunaikinimas bus greitas, jeigu pažinsime procesus, kurie trukdo ir lėtina jo nykimą.

Mandela – Gorbaciovas

Į „Washington Times“ korespondentui klausimą, kodėl Amerikoje taip labai domimasi Pietų Afrikos politiniu veikėju Nelsonu Mandela, Revelis atsakė trumpai: Mandela — tai juodasis Gorbaciovas, o Gorbaciovas — baltasis Mandela. Simpatijos jiems abiem normalus reiškinys, nes ir vienas, ir kitas Amerikoje laikomi kovotojais už demokratiją savo kraštuose. Amerikoje kai kas mano, kad tokius žmones, kaip Mandela ir Gorbaciovas, kritikuoti yra nusikaltimas.

Tą dieną įvairūs kalbėtojai išsakė ir daugiau įdomių minčių, kurias aptasakoti šiame ribotos apimtys apžvalginiaame straipsnyje neįmanoma.

Čekoslovakijos kelias

Trečiąją konferencijos dieną abiejose posėdžiuose vyravo čekai, moravai ir slovakai, organizacijos „Chartija 77“ veikėjai. Toji organizacija ilgą laiką buvo vienintelė opozicinė grupė Čekoslovakijoje. Visi jie pasakojo apie sunkų Čekoslovakijos kelią į demokratiją, apie tai, kokių svarbų vaidmenį atliko nelegali pogrindžio spauda, apie dabartines nelengvas politines ir ekonomines šio krašto problemas. Pastaruoju klausimu diskusijoms su amerikiečiais vadovavo vienas iš JAV Nacionalinės tarybos demokratiniams judėjimams remti direktorių — Martin Colman.

Pagrindinė mintis

Visumoje Prahos konferencija buvo įdomi, turininga ir gerai jos rėmėjų bei globėjų organizuota. Galima manyti, kad ir svečiai, atvykę iš Sovietų Sąjungos ir Pabaltijo kraštų, iš šios konferencijos parsivežė ugnies savo tolimesnei demokratinei veiklai.

Visas tris dienas kalbose bei pasisakymuose vyravo mintis: jeigu Sovietų Sąjunga nepakeis savo ideologinės, politinės ir ekonominės sistemos į demokratinę, Vakarai bilijonai sistemos nebeišgelbės. Vakara pasaulio vadovai daro didelę klaidą, neįvertindami demokratinio judėjimo, kuris šiuo metu vyksta Sovietų Sąjungoje ir kurio pagrindinis tikslas ta antihumaniška socializmo-komunizmo sistema Sovietų Sąjungoje pakeisti, o ne pertvarkyti.

Visi konferencijos dalyviai vieningai pritarė nuomonei, kad tie Sovietų Sąjungos pavergti kraštai, kurie jau dabar yra pasiruošę atsiskirti, turi būti laisvi.

Demokratija veržiasi į Rytus

Tarptautinė konferencija „Taikus kelias į demokratiją“ 1990.VII.4-6 d.d. Prahoje, kurioje dalyvavo ir lietuviai. Kalbą pasakė Vytautas Skuodis. Štai jos tekstas

Aš atstovauju Lietuvai, kuri 1990 m. kovo 11 d. paskelbė savo nepriklausomybės atstatymą. Tas reiškią, kad ji savęs nebelaiko Sovietų Sąjungos sudėtine dalimi. Dabar man labai džiugu kalbėti čia, Čekijos-Slovakijos federacinės respublikos sostinėje Prahoje, greta čekų tautos istorinės ir šventos vietos Višehrado, nes geri ir draugiški Lietuvos ryšiai su šiuo puikiu kraštu ir jo žmonėmis turi senas istorines tradicijas. Pavyzdžiui, kalbant apie 1410 m. įvykį Žalgirio mūšį, kurio metu buvo sutriuškinta agresyvaus kryžiuočių ordino galybė, lietuviai visada su pasididžiavimu prisimena, kad tame mūšyje jiems į pagalbą atėjo ir čekų tautos didvyris Jan Žiškio. Pui-kame Jano Mateikos paveiksle, vaizduojančiame to mūšio baigmę, nenugalimas Jan Žiškio kaunasi šalia Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto, kuris vadovavo jungtinei sąjungininkų kariuomenei.

Daug bendro randame čekų, slovakų ir lietuvių tautinio atgimimo XIX ir XX š. istorijoje. Beveik vienu laiku 1918

m. Lietuva ir Čekoslovakija tapo nepriklausomomis respublikomis. Beveik vienu laiku 1939 m. jos abi tos nepriklausomybės neteko. Ir štai, nuo šių metų čekų, slovakų ir lietuvių žemės daugiau nebesivadina socialistinėmis. Šiandieną pasaulis žino, kad buvusi Čekoslovakijos socialistinė respublika tapo Čekijos-Slovakijos federacine respublika, o buvusi Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika nuo šių metų kovo 11 d. vėl tapo Lietuvos respublika.

Tačiau šiom abiem valstybėm, daugelį dešimtmečių kankintom totalistinio-komunistinio režimo, yra dar daug labai sudėtingų problemų, kurios turės būti išspręstos artimiausiais metais.

Lietuvoje 1968 m. su didele širdgėla buvo sutiktas tragiškas „Prahos pavasario“ likimas. Tačiau toji Čekoslovakijos drama paskatino lietuvių pradėti naują kovos etapą už Lietuvos laisvę. Pradiniu tos kovos tašku tapo 1972 m., kai jaunas lietuvis Romas Kalanta pakartojo Jano Palacho pasijaukimo už tėvynės laisvę žyg-

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 600,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neličiamas, tikslai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **„Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išviliojė!“**

Kanados parkai ir istorinės vietovės

Nuostabių reginių versmės!

Visa tai yra aplink jus. Kiekvienoje šios šalies dalyje — Kanados valstybiniai parkai ir istorinės vietovės. Tai labai specialios apylinkės, kur mūsų nuostabūs gamtovaizdžiai yra prižiūrimi ir protėviai prisimenami.

Aptarnaujamoms draugiškų žinovų tos ypatingos vietovės yra ir jūsų šeimoms — aplankyti, susipažinti ir jums pasidžiaugti. Taipgi — puoselėti kaip savo šeimos tradicijų dalį. Tegu būna visa tai jūsų šių metų planuojamų kelionių tvarkaraštyje.

Dėl informacinių leidinukų apie Kanados valstybinius parkus ir istorines vietoves skambinti

(613) 938-5875

arba rašyti
Canadian Parks Service
 111 Water Street E.
 Cornwall, Ontario
 K6H 6S3

Canadian European Export Import Co.
Siunčiame siuntinius į Lietuvą, Estiją, Latviją, Gudiją, Ukrainą

Siuntiniai siunčiami supakuoti pačių siuntėjų ne mažesni kaip 5 kg.
 Taip pat turime mūsų bendrovės paruoštų siuntinių.
 Pardudame automobilius visoje Rusijoje.
 Persiunčiame pinigų tiesiogiai jūsų norimam asmeniui.
 Besilankantiems Kanadoje duodame sveikatos draudą (\$121.50 trims mėnesiams).
 Parūpiname iškvietus norintiems aplankyti Kanadą.
 Parūpiname vaizduojamas iš jūsų tėvynės (kraštų pažymėtu aukščiau).

404 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel. (416) 534-3860 Fax (416) 533-4910
 Atidaryta nuo pirmadienio iki penktadienio 10 v.r. - 7 v.v.,
 šeštadienį 10 v.r. - 5.30 v.p.p.

Mūsų patvirtinti prekybininkai
Kazan Overseas Parcels Big Win Center
 83 Shanley St., Kitchener, Ont. 760 Brant St., Burlington, Ont.
Tel. (519) 743-7653 Tel. (416) 639-7547
Silesia Co., 37 Helles Ave., Welland, Ontario
Tel. (416) 734-4487

Canada

LAISVĖJANČIOJ TĖVYNĖJ

POPILIARIAUSI VARDAI

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimas kovo 11 d. atgaivino tautines nuotaikas, atnešusias kunigaikščių vardų bangą naujagimiams. Vilniaus metrikacijos naujagimių registracijos skyriuje dabar įrašoma daug Vytautų, Gediminų, Mindaugų, Algirdų, Kęstutėlių. Mergaitėms motinos pasirenka trumpus dviskiemius vardus. Populiariausi yra lietuviškum dvelkiantys mergaitių vardai — Aistė, Rūta, Ieva, Daiva...

LIETUVIŠKI ŽENKLAI

Birželio 18 d. Lietuvoje buvo įvesti lietuviški ženklai miliciniams. Juos sudaro kepurų kokardos su Vyčiu, antsiuvai ir sagos. Tų ženklų eskizus sukūrė Vilniaus dailės kombinato dailininkai, o juos gaminti pradėjo minėtoji įmonė. Kokardomis su Vyčiu ir uniforminėmis sagomis pirmiausia aprūpinami ypatingos paskirties ir viešosios tarnybos milicininkai. Lietuviškų uniformų dar neturima, paliekamos sovietinės. Milicininkai džiaugiasi, kad dabar lietuviai galės atskirti savuosius pareigūnus nuo sovietinių.

DARIUI IR GIRĖNUI

Lietuvos lakūnai ruošiasi Stepono Dariaus ir Stasio Girėno didvyriško žygio šešiasdešimties metų metinėms 1993 m. liepos 17 d. Ši sukaktis bus paminėta nauju skrydžiu Kaunas — Niujorkas — Kaunas. Iš Kauno į Niujorką bus skrendama per lietuvių tremties vietas Sibire. Už 17,000 kilometrų esantį Niujorką tikimasi be nusileidimo pasiekti per šimtą valandų. Toks skrydis be nusileidimo kurį papildyti penkiais tūkstančiais kilometrų viršytų dabartinį pasaulio rekordą. Prienų sportinės aviacijos gamyklos konstruktoriai jau pagaminę būsimąo lėktuvo modelio maketą, atliko visus apskaičiavimus. Sumanyta planuojama įgyvendinti specialaus lėktuvo gamybą panaudojant sklandytuvų konstrukcijas. Kaunas iš Niujorko taip pat be nusileidimo žadama grįžti per Atlantą Dariaus ir Girėno pasirinkta trasa, dėl neaiškių priežasčių tragiškai nutrukusi Soldino miške, nepasiekęs Kauno. Naujuoju skrydžiu norima pagerbti žuvusių Atlanto nugaletojų Dariaus ir Girėno atminimą.

PELESOS PARAPIJA

Lietuviškus kaimus Gudijos Varanovo rajone lankydavo ir slapta Mišias laikydavo du svečiai iš Lietuvos: Varėnos rajono Dubiečių parapijos klebonas kun. Mykolas Petravičius ir Prienų rajono Užuoğuosčio parapijos bažnyčiai vadovaujantis kun. Kastytis Krištopaitis. Kun. M. Petravičiaus pastangų dėka pernai buvo atstatyta ir pašventinta Šv. Lino bažnyčia lietuviškosios Pelesos parapijoje. Šiemet po iškilmingų Atvelykio Mišių Pelesoje buvo pašventinta erdvi penkių kambarių klebonija. Ją Pelesos lietuviams padovanojo atgimstančios Lietuvos kooperatinio statybos susivienijimo vadovybė. Klebonija

su ūkniu pastatu jai kainavo 60.000 rublių. Statybos darbus atliko Rimo Zaso vadovaujami statybininkai iš Eišiškių. Šiltai buvo sutiktas nuolatinio klebono pareigoms Peleson atvykęs kun. Kastytis Krištopaitis, paskirtas Kaišiadorių vysk. Juozo Matulaičio. Bažnyčios šventoriuje koncertą surengė folklorinis "Sigmos" susivienijimo ansamblis.

JŪROS ŠVENTĖ KLAIPĖDOJ

Jūros šventė šiemet buvo pradėta antkapinio paminklo atidengimu Smiltynėje palaidotam tolimojo plaukiojimo kapitono Liudvikui Stulpinui (1871-1934), kuris yra laikomas lietuviškosios jūrėivystės pradininku. Paminklo projektą paruošė du klapėdiečiai — skulptorius Regimantas Midvikis ir architektas Adomas Skiesgalas. Vėlionies atminimo įamžinimu rūpinosi prieš porą metų susidariusi entuziastų grupė, vadovaujama jūrininko Kazimiero Povilaicio. Lėšomis prisidėjo Klaipėdos įmonės, savivaldybė ir pavieniai gyventojai. L. Stulpinas 1903 m. baigė Liepojos jūrų mokyklą tolimojo plaukiojimo šturmano laipsniu ir pasiekė kapitono laipsnį. Nepriklausomoje Lietuvoje jam teko būti jos konsulu Liepojoje ir Klaipėdos uosto viršininku 1923-33 m. Visą laiką rūpinosi jūrininkystės mokyklos ir jūrininkų sąjungos įsteigimu, bet mirė nespėjęs įgyvendinti šių planų. Jūrų šventės proga Klaipėdoje buvo surengtos dailės ir tautodailės darbų parodos. Koncertais vasaros estradoje paminėtos šimtosis kompozitoriaus Juozo Karoso (1890-1981) gimimo metinės. Žuvusius jūrininkus skautai pagerbė Baltijos jūron nuleistais žuolų lapų vainikais.

ŽURNALISTŲ JONINĖS

Metinė žurnalistų šventė tapusios Joninės birželio 23 d. nemažą spaudos darbuotojų būrį sutraukė į Girnių kalną, kuris yra prie Kurtuvėnų miestelio Šiaulių rajone. Šventę surengė Šiaulių rajono laikraščio "Laikas" redakcija, rajono savivaldybės kultūros skyrius ir Bubių valstybinis ūkis. Nuo Girnių kalno šviesią dieną matosi Šatrija, Kuršėnų mūrai, prie jo kadaise kryžiuosiai knygnešių keliai. Jų atminimui, minint pirmąsias lietuviškos spaudos atgavimo metines, ant Girnių kalno buvo pastatytas 44 pedų aukščio žuolulinis kryžius. Jį 1905 m. gegužės 7 d. pašventino kan. Juozas Tumas-Vaižgantas. Laiko sunaikintą kryžių prieš dešimtį metų norėjo atstatyti Šiaulių rajono kultūrininkai ir kraštotyrininkai, bet nesusilaukė pritarimo. Tik dabar ant kalno vėl iškilio 13,5 metro aukščio kryžius, pagamintas šiauliečių tautodailininko Z. Lazinsko. Joninių dalyvių sveikino Lietuvos žurnalistų sąjungos valdybos pirm. Domas Šniučas, Bubių valstybinio ūkio direktorius A. Čekavičius, Bubių apylinkės viršaitė M. Grabazienė. Jonams ir Jonėms skirtą programą atliko Šiaulių rajono etnografiniai ansambliai bei kitos saviveiklininkų grupės. V. Kst.

Pagalbos Lietuvai vajuos aukos

\$15,000 — Kanados lietuvių fondas; \$5,000 — J. M. Uleckai; \$1,000 — J. P. Barakauskai, A. Trečiokas, V. A. Radzius, J. Anderson, J. Valiukas, A. F. Kantautai, G. Mitalas; \$500 — N. Liačas, A. Kalendra, P. Macijauskas, V. Dovydaitis, Sudburio žvejų ir medžiotojų klubas "Geležinis Vilkas" per L. Baltutį, Iz. Mališką, V. Kardelis, J. Šarūnas, R. P. Briki, L. Rudaitis; \$400 — B. Mackevičius.

\$250 — J. B. Vaidotas, L. Radzevičius, M. Nevada, E. J. Norkai, A. Šeškus, J. K. Andruskevičius, A. M. Statulevičius; \$200 — J. Mališka, J. Augis, S. Kuzmickas, kun. P. Rosettis, J. Sičiūnas, V. K. Graputis, J. Sinkevičius, J. Baron, N. V. Trečiokai, A. Rukas; \$150 — V. Laugalis, A. Liškauskas, Ch. Slavin. \$100 — V. Jokubaitis, J. Thakur, O. Veroninkaitis, A. Kuzmickas, R. Jawarskyj, A. Rimkus, C. K. Tubba, A. Ripkevičius, J. Gražys, F. H. Wegierski, M. Morawski, V. S. Lenkaitis, H. Sukauskas, J. Budrevičius, S. Stankevičius, A. Čerkasaitė, Z. Uždravis, A. R. Sapioniai, P. Žukauskas, dr. V. Lenauskas, E. Juzenas, J. A. Vanagai, E. Daniliūnas, J. P. Leveris, S. Paulaitienė, V. Balsys, M. Mikal, V. Povylis, S. Barškus, V. Štūksys, A. Štūksys, A. Tolstoy, M. Trumpauskas, B. Lunas, O. Dementavičienė.

\$50 — A. Matusėvičiūtė, M. Nevulis, E. Dickson, M. G. Petronis, K. Genys, M. Andriuskevičius, P. P. Baronas, M. F. Wegierski, R. Tumpa, J. Akelaitis, V. Puodžiūnas, A. Rubinas, J. G. Abromaitis, O. Kavaliauskas, K. Martinėnas, S. Treigienė, P. Ozalas, J. Raškauskas, A. L. Jurjonas, G. Mačys; \$20 — Brikiai, S. Andruskevičius; \$10 — dr. A. Valevičius, R. Skučas. K. E. Šlekių 50 m. vedybų proga aukojo: \$100 — G. V. Butkai, S. A. Ciplijauskai, L. V. Matulevičiai.

\$1,426.41 — Hamiltono šalpos fondas, užbaigęs savo veiklą, likusius pinigų paaukojo Pagalbos Lietuvai vajui.

KLB išdininkas J. K.

(vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus)

(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Loughheed & Barnard šeimos ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaucia kitus"

Sudbury, Ontario

Hamiltono Vysk. M. Valančiaus mokyklos abiturientės (X-to sk.) - Vida Apanavičiūtė ir Vanesa Švedaitė su mokytojais: Mindaugu Leknicku ir Vida Stanevičiene

Hamilton, Ontario

PAGERBDAI MIRUSIUOSIUS. Kanados lietuvių fondui aukojo: a.a. Vlodo Perkausko atminimui: \$25 — L. D. Stukai; \$20 — M. J. Gimzauskai, G. L. Klevai, E. V. Sakai; \$15 — A. Adomaitienė; a. a. Pranės Kraniuskiens atminimui: \$35 — V. McNeill; a. a. Mykolo Ambulto atminimui, mirusio Lietuvoje: \$25 — P. Z. Sakalai.

KL fondas nuoširdžiai dėkoja už aukas. KLF

Paremkite "Tėviškos žiburys" auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi — "TŽ" leidėjai

Calgary, Alberta

J. DVARIONO KONCERTAS. Gastroliuodamas po Š. Amerikos miestus, pianistas J. Dvarionas aplankė ir Kalgari. Tai buvo didelis kultūrinis įvykis visai lietuvių kolonijai, suruoštas Elvyros ir Arvydo Krausų pastangomis.

Jie parūpino Kalgario universitete teatro salę, išplatino bilietus, sutvarkė visus formalumus, aprodė pianistui Kalgario, Banffo miestus ir apylinkes. Po koncerto padėkos žodį tarė KLB Kalgario apylinkės pirm. dr. A. Šleky, o mergaitės įteikė dovaną ir gėles. Vėliau buvo vaisės, kurių metu visi galėjo pasikalbėti su jaunu ir talentingu pianistu. Nele Astraviene

Hamiltono Aušros Vartų parapijos rengiama

GEGUŽINĖ

įvyks

1990 m. rugpjūčio 12, sekmadienį.

Hamiltono lietuvių žuklautojų ir medžiotojų klubo Giedraitis vietovėje.

Bus loterija, geras maistas, grynas oras. Maloniai kviečiame Hamiltono ir apylinkių lietuvių dalyvauti.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta

AKTYVAI PER 32 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 9%
santaukas ... 8.5%
kasd. pal. taupymo s-ta ... 8%
90 dienų indėlius ... 11%
1 m. term. indėlius ... 13%
1 m. term. ind. mėn. pal. 12.5%
3 m. term. indėlius ... 12%
RRSP ir RRIF (pensijos) ... 9%
RRSP ir RRIF 1 m. ... 13%
RRSP ind. 3 m. ... 12%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 17%
nekiln. turto pask. 1 m. 14%
nekiln. turto pask. 3 m. 14.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santauų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos lituanistinė mokykla mokslo metus baigė birželio 2 d. Vedėja Marija Newson pranešė, kad šiais mokslo metais buvo susilaukta beveik šimto mokinių. Kovo 11 d. paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės atstatymas išjudino mokinius. Jie stengėsi daugiau kalbėti lietuviškai ir rašyti lietuviškomis temomis. Mokyklą baigė trys abiturientai — Tamara Barauskaitė, Andrius Kudirka ir Laima Žemaitytė. Brandos atestatus jiems įteikė inspektorius I. Medziukas. Vėlionės Onos Ruzaitienės vardo premija šiais mokslo metais buvo paskirta abiturientei L. Žemaitytei už pasižymėjimą lietuviškoje mokyklos veikloje.

JAV lietuvių fondo tarybos posėdžiui Čikagoje vadovavo jos pirm. Stasys Baras. Jis pranešė, kad po sunkios ligos mirė a.a. Salomėja Šagamonienė, agronomė, stambiausia fondo rėmėja, jam aukomis ir testamentu palikusi \$366.000. Vėlionė globojo ir laidotuvėmis rūpinosi Stasys Baras. Tarybos vardu jam padėkojo dr. Antanas Razma. Posėdžio dalyviai vėlionę pagerbė atsisojimu ir susikauptimo minute. Lietuvių fondo milijono dolerių kapitalo atidavimu Lietuvai reikalingi atidėti specialiam suvažiavimui, kuris įvyks kartu su sekančiu metiniu narių suvažiavimu. Skubaus sprendimo atsisakoma dėl susikomplicavusio Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Posėdyje patvirtintas 1990 m. pelno paskirstymas lietuvių bė reikalams. Prie \$250.000 buvo pridėtas ir nepanaudotas \$15.955 paramos likutis. Tad paskirtoji suma pasiekė \$265.955. Švietimui buvo paskirta \$54.500, stipendijoms — \$77.600, menui — \$39.500, mokslui — \$25.325, visuomeniniam reikalui — \$69.030.

Čikagoje uždaroja Šv. Jurgio bažnyčia, palikusi gilius pėdsakus lietuvių gyvenime. Su ja lietuviai atsisveikino paskutinėmis Mišiomis birželio 30 d. Šv. Jurgis dabar ruošiamas kelionei į Lietuvą. Ten laivu bus nuvežta dalis bažnyčios įrangos. Šią mintį pasiūlė inž. Antanas Rudis, o jai pritarė Čikagoje viešėjęs Telšių vysk. Antanas Vaičiūnas. Jis pažadėjo Kryžiaus kelio stotis, statulas, vargonus ir galbūt net vitražus bei kitus vidinius reikmenis sutelkti jau esančioje ar naujoje bažnyčioje. Šiam sumanymui pritarė ir Čikagos arkivyskupijos pareigūnai, parūpinę leidimus. Klebonas R. Dardaras surado profesinę pervežimo bendrovę, kurios specialistai išmontuos altorius, vargonus, nuimtas statulas tikisi sudėti į du saugius konteinerius. Supakavimas viename konteineryje kainuoja apie \$10.000, o konteinerio nugaubimas Klaipėdon ir numatytin Lietuvos vietovėn — \$9.240. Tad įrangos pervežimui reikės apie \$40.000. Aukų čekiai rašomi "St. George — Lithuania Fund" vardu ir siunčiami šiuo adresu: 918 West 33rd St., Chicago, IL 60608 USA. Yra kilusi ir kita idėja — įsigyti uždarytos Šv. Jurgio bažnyčios pastatą ir jame įrengti JAV lietuvių religinio meno muziejų.

Britanija

Trėmimų Sibiran minėjimą Boltone birželio 9 d. surengė Baltijos tautų komitetas. Baltiečių pirmininkai padėjo tautiniais kaspinais papuoštą vainiką prie Žuvusiems kariam skirto paminklo Boltono centre. Šioje iškilmėje dalyvavo nedidelis baltiečių būrelis ir Baltijos šalių nepriklausomybės siekias susidomėjusi anglų grupė. Latvių klube įvyko trumpa oficialioji minėjimo dalis. Paskaitas anglų kalba skaitė latvis J. Počas ir H. Vaineikis. Minėjimas baigtas dalyvių sugiedotais Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnais. Negausiams lietuviams buvo sunku giedoti savo Tautos himną. Aukos blokados slegiamai Lietuvai pradėjo rinkti skaičiumi gausesnė latviai.

Lenkija

Lietuvos nepriklausomybės remianti demonstracija kovo 23 d. įvyko Varšuvoje, surengta Lenkijos konfederacijos, Studentų sąjungos ir Lenkijos socialistų partijos. Apie 300 dalyvių nuo Varšuvos universiteto žygiavo prie Lenkijos seimo ir ministerijų tarybos rūmų, nešdami Lietuvos vėliavą ir plakatus su įrašais — "Reikalaujame pripažinti nepriklausomą Lietuvą", "Laisvę Lietuvai". Tą dieną Lenkijos seimo rūmuose viešėjo Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovai K. Motieka ir V. Čepaitis. Prie rūmų perskaitytuose minėtų organizacijų pareiškimuose buvo pabrėžta bendra Lietuvos ir Lenkijos praeitis. Dėl jos buvo reikalaujama, kad Lenkijos vadai nedelsdami pripažintų kovo 11 d. paskelbtą nepriklausomos Lietuvos respublikos atstatymą ir sudarytą vyriausybę.

Australija

Tradicinį sibirinių trėmimų minėjimą Sidnio lietuviai pradėjo kun. Povilo Martūzo atna-

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomos skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE
Aukos arba palikimus siųskite Tautos fondui:
310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

KRONAS

R. KRONAS REAL ESTATE REALTOR

460 Brant Street, Suite 205, Burlington, Ontario L7R 4B6
Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltono ar Burlingtone

ANELĖ MURAUSKAITĖ

Verslo tel. 333-4744

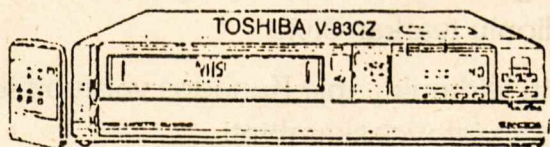
Namų tel. 389-4242

FIRCHUK TEXTILES LTD.

610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3

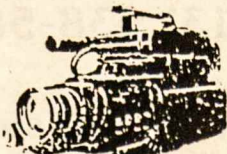
Tel. (416) 364-5036

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

Mes suprantame jus ir jūsų giminiių Lietuvoje reikalavimus.

Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintetizatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

PANASONIC NV-M7EN

Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiskai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

SONY CFS-W350S

Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.

Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnų (jeans), odinių palčių, dirbtinio kailio palčių ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.

Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio
9 v.r. — 5.30 v.p.p.

The Marlatt

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Pačios moterys neįvertina savo svarbos

Iš pokalbio su Lietuvos "Caritas" pirmininke Albina Pajarskaitė

Šių metų pradžioje Šiaurės Amerikoje lankėsi Lietuvos "Caritas" pirmininkė Albina Pajarskaitė. Naudinga buvo sužinoti ne tik apie pačią organizaciją ir jos steigimą bei veiklą, bet ir išgirsti A. Pajarskaitės nuomonę apie moters vaidmenį Lietuvos atstatyme.

"Caritas" siekia ir darbai jau yra plačiai žinomi, ir daugeliui yra aišku, jog šis vienetą rūpinasi našlaičių, senelių bei ligonių šelpimu. Taip pat esminis jo uždavinys yra atkurti tautos dorovę. Kun. Sigitas Tamkevičius, "Caritas" dvasios vadas, teigia, kad atgimstantieji Lietuvai labiausiai reikia ugdyti dorus žmones, darbščius, blaivius, sąžiningus, ištikimus šeimai, my-

linčius tėvynę ir artimą. O tauoje, gyvenusioje be Dievo, kurioje šeimos sugriovimas yra viena iš skaudžiausių okupacijos moralinių pasekmių, šis darbas tenka ypač moterims.

"Caritas" rengia kursus mergaitėms ir jaunavedžiams, paruošia juos šeimos gyvenimui. Pirmininkės teigimu, šeima yra pagrindas auklėti doriems žmonėms, o moteris yra šeimos židinio kūrėja ir globėja. Jos didingumas ir yra tas, kad duoda naują gyvybę ir auklėja žmogų; jos rankose yra tautos ateitis. Niekas šio uždavinio už ją neatliks.

Šiam darbui reikia pasiruošimo, ir jis turi būti tinkamai įvertinamas. Pačios moterys neįvertina savo svarbos. Kovodamos už lygybę su vyrais, atlikdamos vyrų darbus, jos niekina savo ypatingos paskirties vertę, ir iš tikrųjų nekovoja už moterų teises.

"Caritas" mėgina įdiegti tautai didesnę dvasingumą. Kai bus pasiektas žmonės didesnis dvasingumas, ir materialiniai sunkumai lengviau išspręsi.

Išsivija šiuo reikalu geriausiai gali padėti Lietuvai aukų rinkimu "Caritas" darbams, literatūros siuntimu, konsultacijomis bei paskaitomis pagal darbo specialybę socialinėje, medicinos, pedagogikos ir tikybos srityse. RSJ

ALBINA PAJARSKAITĖ
Lietuvos "CARITAS" pirmininkė

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Mano sūnui

Aš tau, sūnau, dangaus žvaigždžių neskinsiu
ir rožėmis tau patalo neklosiu,
nes kai manęs nebus,
o kur, o kur, tu gėstančios žvaigždės ieškos?

Aš tavo mažą ranką kryžiaus ženkle išmokinsiu
ir kelio pakrašty parodysiu erškėčius,
nes kai manęs nebus,
o kas, o kas tave išmoks vienuoj kentėti?

Aš tau negaudysiu drugių, pievoj žiedų neskinsiu,
nes man plaštakė tu, man žiedas tu gražiausias,
ir kai manęs nebus, tada visa širdim mylėsi,
ir nemokėsi drugio nei gėlės nuskrausti.

Tave aš mokysiu, ant akmenėlio kritus
neverkti ir paguodos neprrašyti,
nes kai manęs nebus, gal remisį į tave silpnėsi kitas...
Būk ažuolu, ne drebulė, sūnyti...

Klivlandas, 1955

Mergaitės malda

O, Viešpatie, kurs man davei jaunystę
su tūkstančiais siekimų ir vilčių,
duok man sparnus, kad aš galėčiau skristi
takais narsiausių sakalių.

Duok man drąsos, kad nebijočiau eiti
erškėčiais klotu Lietuvos keliu,
kad būčiau kaip ragelis aš, kaip fleita
graudžių lietuviškų dainų.

O, Viešpatie, duok meilės man, kad aš mylėčiau
tą Lietuvą, kurios aš nemačiau,
kad ateitį senos tautos tikėčiau
ir būčiau džiaugsmas jai ir džiaugsmas Tau.

Klivlandas, 1962

Feministinis ratelis Vilniuje

Pirmajame "Moterų žiburių" skyriuje (1990.I.23) buvo išspausdintas pasikalbėjimas su Vilniaus universiteto užsienio literatūros katedros vedėja Gailina Čepinskienė. Paprašyta informuoti mus apie moterų veiklą Lietuvoje, ji rašo:

Vilniaus universitete 1990 m. vasario 1 d. įsisteigė "Feministinis kultūrologinis ratelis", kurio branduolį sudaro profesorė Viktorija Daujotytė-Pakerienė, aš, profesorė Aldona Paulauskienė, universitete besistatuojanči Karla Gruodytė iš Kanados, profesorė Evalda Jakaitienė. Jau įvyko 4 seminarai. Pirmajame (vasario 1 d.) profesorė Daujotytė-Pakerienė ir kt. dalyvės kalbėjo apie būtinybę pradėti kultūrologinius moters statuso Lietuvoje tyrinėjimus. Antrajame, kuris įvyko vasario 20 d., istorijos mokslų kandidatė docentė Irena Valikonytė kalbėjo apie moters statusą Didžiojoje Lietuvoje Kunigaikštystėje. Kovo 6 d. išklausėme prof. A. Paulauskienės pranešimą "Lietuvių kalbos daiktavardžio giminės kategorija", kuriame buvo kalbama apie tai, kaip lietuviškuose žmonių, gyvūnų ir daiktų pavadinimuose atsispindi lietuvių tautos pasaulėjauta, buvo pabrėžta būtinybė tyrinėti šią problemą.

Sekantis posėdis — seminaras kovo 27 d., kuriame pranešimą padarė klasikinės filologijos katedros docentė Dalia Didytė apie antikos moteris. Numatyti taip pat pranešimai apie moters problemą Virgijios Woolf ir kt. rašytojų kūryboje.

Vasario 6 d. filologijos fakulteto mokslinėje taryboje Audronė Žentelytė apgynė disertaciją "Lietuvių ir latvių neoromantinė proza", kurioje buvo atskleisti ryšiai "Moters pasaulis", tyrinėjantis moterų paveikslus Satrijos Raganos, Igno Šeiniaus, Vienuolio ir Vaižganto kūrinuose.

Taigi ir mes jau pradėjome šį bei tą veikti. Aš nuolatotologinius moters statuso Lietuvoje tyrinėjimus. Antrajame, kuris įvyko vasario 20 d., istorijos mokslų kandidatė docentė Irena Valikonytė kalbėjo apie moters statusą Didžiojoje Lietuvoje Kunigaikštystėje. Kovo 6 d. išklausėme prof. A. Paulauskienės pranešimą "Lietuvių kalbos daiktavardžio giminės kategorija", kuriame buvo kalbama apie tai, kaip lietuviškuose žmonių, gyvūnų ir daiktų pavadinimuose atsispindi lietuvių tautos pasaulėjauta, buvo pabrėžta būtinybė tyrinėti šią problemą.

Man daug ką davė dalyvavimas PEN klubo kongreso sesijoje "Feminist Literature and Universality". Pas mus, deja, daug kas šį klausimą ignoroja.

MOTERŲ ŽIBURIAI

Redaguoja RAMŪNĖ SAKALAITĖ-JONAITIENĖ
116 Humbervale Blvd., Toronto, Ontario M8Y 3P7, Canada

Lietuvos Aukštaitijos gamtovaizdis 1966 metų vasarą

Nuotr. A. Krutulienės

Praktinės pastabos

Lietuvių kalba išsivijoje: realu ar beprasmiška?

Su šios problemos svarstymu susiduria kiekviena jauna lietuvių karta, gyvenanti už Lietuvos ribų. Jaunos šeimos dažnai kelia klausimą: ar verta mokytį vaikus lietuviškai, ar realu reikalauti, kad trečioji, ketvirtoji ar dar tolimesnė lietuvių karta, pastoviai įsikūrusi svetimuose kraštuose, kalbėtų, skaitytų ir rašytų lietuviškai? Kadangi lietuvių kalbos puoselėjimo atsakomybė daugiausia gula ant motinos pečių, ar reikėtų jos gyvenimą apsunkinti dar viena pareiga?

Pažvelkime į šį klausimą iš dviejų pusių: 1. kodėl svarbu išlaikyti lietuvių kalbą šeimoje; 2. ar iš viso reikia mokytį vaikus lietuviškai, leisti juos į lietuviškas mokyklas ir prižiūrėti kalbos mokymosi pažangą? Pradėkime nuo antrojo atvejo.

Prievarta šeimoje?

Ne vienų lietuvių šeimų sumažėtų berniukai, trintis tarp tėvų ir vaikų, kartais net komunikacijos stoka, jeigu tėvai neverstų vaikų mokytis ir kalbėti namie tik lietuviškai. "Kalbėk lietuviškai!" — yra nuolatinis šeimos refrenas ypač, kai yra mokyklinio amžiaus vaiku. Su priešmokyklinio amžiaus prieaugliu ši problema rečiau pasitaiko, nes vaiko pasaulis už namų sienų per mažai turi jam įtakos. Jo gyvenimas sukasi apie namus, šeimą, daug laiko praleidžiama su mama. Jeigu ji su vaiku kalba lietuviškai, tai ir vaikas automatiškai ta kalba šneka.

Su pirmaisiais pradžios mokyklos skyriais vaikas patenka į kitakalbį pasaulį. Jame praleidžia nepalyginamai daugiau laiko, negu savo šeimoje, ir kalba, kuri nuolat aplinkui skamba, pasidaro lengva, sava. Atsiranda daug dalykų, kuriems aptarti neužtenka ankščiau išmokyti lietuviškų žodžių. Vaikas griebiasi anglų kalbos dar ir dėl to, kad žino, jog mama ar tėvas tą kalbą gerai supranta (kartais vaikai su seneliais ar vyresnio amžiaus lietuviams kalba lietuviškai kaip tik dėl tos priežasties). Per dažnas "Kalbėk lietuviškai" pastato užtvartą tarp vaiko noro išsipažinti ir negalėjimo atrasti tinkamų lietuviškų žodžių. Jeigu tai tęsiasi ilgą laiką, kai kuriais atvejais nutrūksta komunikacijos siūlas.

Tolimesnis lietuvių kalbos mokymas — kur įmanoma — pavadamas lituanistine mokymais. Žinoma, retas vaikas, praleidęs savaitę kasdieninės mokyklos suole, be jokio pasipriešinimo lankys dar ir šeštadienį. Kiekvieną šeštadienį namie kartojasi tas pats "ragų surėmimas": iš vienos pusės vaiko spyrimas prieš vaziavimą į mokyklą, iš kitos — tėvų noras, kad mokyklą lankytų. Šalia to išsiriškia ir kitos priežastys, dažnai susijusios su kasdieninės moky-

los šeštadieniais užsiėmimais. Čia jau reikia griežtai susistatyti pirmenybių eiga: kas svarbiau, vaiko populiarumas, priklausymas ir galbūt tolimesnio gyvenimo karjera (ypač sportavimo atžvilgiu), ar šeštadienio rytas, praleistas lietuviškoje mokykloje. Prieš šį argumentą dažnai kapituliuoja ir labai lietuviškai susipratusi šeima.

Tai pirmasis ir galbūt pats svarbiausias pralaimėjimas. Nors tėvai šventai pasižada vaiką namie mokytį lietuviškai, pažadas retai išlaikomas. Nejučiom dalykai išsilygina — šeimoje įsivyrauja nebe lietuviškas žodis. Žinoma, šeima savae laikoma lietuviška, ant sienos tebekabo Vytiš, praturtėjusi net lietuviški laikraščiai (dažnai iš įpratimo, per daug jais nesidomint). Tokių lietuvių šeimų turime tūkstančius.

Dabar grįžkime prie pirmojo klausimo. Kokia nauda? Sakykime, kad, nepaisant visų sunkumų, tėvai apsisprendžia vaikus mokytį ir su jais kalbėti lietuviškai. Kokia iš to nauda? Ar labai svarbu kalba, t. y. kaip tarpusavyje lietuviškai kalbasi? Svarbiau, kas jų širdyje.

O vis dėlto lietuviams gyvybiškai svarbu net ir svetur mokėti lietuviškai. Žinoma, praktiškos naudos iš to mokėjimo mažai, bet lietuvių kalbos mokėjimas ir vartojimas yra pagrindinis lietuviškosios tapatybės įrodymas. Tai suprato jau Simonas Daukantas (1793-1864), kalbą glaudžiai siejęs su tautybe, su pačia lietuvių tautos gyvybe. Tai visais laikais pripažino ir tebeprapažįsta etniniai judėjimai visame pasaulyje, nes jie taip pat gimtąją kalbą jungia su tautiškiu. Bent jau Rytų ir Vidurio Europos sampratose požiūriu kalba yra pagrindinis ir lemiamasis tautybės dėmuo.

Tai galima akivaizdžiai matyti ir iš Lietuvos istorijos. Kai aukštoji lietuvių tautos luomo palikuonys ėmė vartoti svetimą kalbą, ilgainiui jie virto kitų tautų nariais. Ir kiti lietuvių tautos gyventojai, ypač etnografinio ploto pakraščiuose, kur buvo didesnė svetimų kalbų bei kultūrų įtaka, pirma neteko savo gimtosios kalbos, o po to pamažu virto kitataučiais.

Nereikia grįžti į senovės laikus Lietuvoje. Kalbos ir tautybės sąsajos svarbą akivaizdžiai parodo ankstyvesnės lietuvių išsivijos likimas šiaurės Atlanto. 19 š. pabaigoje ir 20 š. pradžioje Šiaurės Amerikoje klestėjo nuostabiai gyva ir energinga lietuviška veikla, kolonijos, parapijos. Pirmuosius lietuvius imigrantus jungė ne tiek tautybė (tautybės sąvoka tais laikais buvo gana miglota, nenusistovėjusi), bet kalba, kurią jie tarpusavyje vartojo. Tačiau jų vaikai ir vaikaičiai, gerai išmokę anglų

kalbą, labai greitai nubyrėjo nuo lietuviško kamieno. Žinoma, buvo šviesių išimčių, bet jos, palyginus su bendru "nulietybėjusių" skaičiumi, neįsiskaičiuoja.

Iš tikrųjų daugiakultūrinėje ir daugiatautinėje bendruomenėje kuo gi skiriasi vienos tautybės žmonės nuo kitos? Galima drąsiai tvirtinti, kad kalba yra vienas pagrindinių etninės grupės požymių. Savo etninės kalbos mokėjimas ir vartojimas niekuomet netrukdo ir netrukdo žmogui jaustis pilnateisiu, vertingu gyvenamojo krašto piliečiu.

Išvada aiški: lietuviui reikalinga lietuvių kalba.

Kaip įdiegti?

Svarbiausias žingsnis čia yra apsisprendimas už lietuvių kalbos mokėjimą ir mokymą. Apsisprendus ir užsiėmus šiam sunkiam darbui, nemažiau svarbu ir mūsų pačių požiūris į lietuvių kalbą, ir metodai, kuriais siekiame jos įgyvendinimo savo šeimoje. Kaip ir kitas auklėjimo (pvz. krikščioniškumo, mąstymo, artimo meilės ir t.t.) ar mokymų, kalba neturi būti bruktė brūkama vaikui, vartojama kaip bausmė arba nuolatinis komunikacijos varžymas. Pagal vaiko amžių ir pajėgumą reikia paaiškinti, kodėl svarbu mokėti lietuviškai, kad vaikas aiškiai žinotų, jog čia nėra tik koks tėvų užsispyrimas.

Šiuo metu, kai viso laisvojo pasaulio akys dažnai krypta į Lietuvą ir ten besivystančius įvykius, pasididžiavimas lietuvių kilme mūsų jaunime ir vaikuose ateina beveik natūraliai, be didelių pastangų. Taip pat išsivijos ir tėvynėje gyvenančių lietuvių didesnis bei laisvesnis bendravimas yra nepaprastai naudinga motyvacija lietuvių kalbai išmokti. Susidomėjimas lietuvišiais, sutinkamas mokyklose, darbovietėse, net parduotuvėse ar gatvėje, dažnai paskatina jaunimą (ir vaikus) geriau pažinti savo gimtojo krašto kultūrą, išmokti kalbą.

Kai kas tvirtina, kad Lietuvos labai galime dirbti ir nemokėdami lietuviškai, nes šiuo metu atsiranda daug progų, kur kaip tik ne lietuvių, o gyvenamojo krašto kalba reikalinga. Be abejonės, tai tiesa. Tačiau tai, kas dabar vyksta, nėra mūsų nuopelnas. Per beveik pusimtį metų kitataučiai Lietuvos vargams skyrė labai nedaug dėmesio. Reikėjo kone užmokėti už mažą žinutę apie Lietuvą ar lietuvių vietinėje spaudoje. Kuo remiamės, kai Lietuvos reikalai pagaliau išsprendžiami? Kuo tada įrodysime savo lietuviškumą, jeigu būsimie atsakę lietuvių kalbos? Neužtenka prisiegti trispalvę prie atlapo ir teigti, kad esi lietuvis. Be kalbos negali būti tautos ir tautybės!

Danutė Bindokienė

Feminizmas – socialinis variklis I

Istoriniai bruožai. Moterų diskriminacija tebėra pūliuojanti žmonijos žaizda

Tradiciškai suklestėjusios požiūris, kad vyrui privalomos yra tam tikros teisės, kurios nereikalingos moteriai, kad vyro elgesys yra norma, o moteris kažkuria prasme esanti nepilnavertė, — ilgai formavo moters padėtį visuomenėje.

Ilgą laiką moteris buvo laikoma fiziškai silpnėse, emocionali, neracionali, negabia mokslams, priklausoma. Nepaisant šių savybių, ji visada buvo apkraunama pareigomis ugdyti vaikuose socialines ir religines vertybes, nors pati traktuojama kaip nuodėmių šaltinis. Atitinkamai moters apibrėžimui buvo kuriami įstatymai ir papročiai.

Nuolat būdavo teigiama, kad moteris ekonomiškai yra priklausoma, yra namų šeimininkė ir vartotoja, jokių būdu ne gamintoja. Deja, faktai sako ką kita: moteris savo darbu visada prisidėdavo ne tik namų ūkyje, bet ir gamyboje. Ignoruodamos tą faktą, daugelis visuomenių menkindavo moters statusą, tuo būdu atribodamos moterį nuo teisės į nuosavybę. Net šiandien kai kuriose besivystančiose šalyse 80% žemės ūkio darbų atlieka moterys, tačiau neturi nuosavybės, negali siekti mokslo.

Naujausi sociologiniai duomenys rodo, kad vyro ir moters stereotipizavimas yra paveldimas ir įtakojamas visuomeninių nuostatų. Kai kurie moters bruožai kildinami dėl atitinkamo mergaičių auklėjimo, fizinės silpnės — dėl prastinio mergaičių maitinimo. Be abejonės, kūdikių maitinimas ir vaikų priežiūra riboja moters veiklą, tačiau vargu ar motinystė pati viena sąlygoja moters antrarūšiškumo statusą. Tų stereotipų griovimas yra sunkus ir lėtas vyksmas, tačiau pamažu gerina moters padėtį visuomenėje.

Analizuojant moters padėtį visuomenėse istoriniu požiūriu, galima pastebėti nemažai tapatumų. Vakariečių moterų statusą formavo graikų ir romėnų mintis, o taip pat ir žydų bei krikščioniškoji religijos.

Atėnuose moteris buvo laikoma nepilnavertė. Nepaisant Platono argumentų, raginančių gabias moteris lavinti ir mokslinti, viršūmė Aristotelio požiūris, tikintis, kad moteris privalo būti pasyvi, paklusni ir tyli. Moters galėdavo išeiti iš namų tik į laidotuvių arba religines apeigas. Moteris negalėjo valdyti nuosavybės, kurią paveldėdavo ar turėdavo. Žmonos būdavo kur kas mažiau išmokslintos ir žymiai jaunesnės už savo vyrus, kuriuos joms parinkdavo. Skyrybų atveju moteris turėjo teisę atsiimti savo kraują, dalinių teisių taip pat įsigydavo su amžiumi.

Atėnuose moteris buvo laikoma nepilnavertė. Nepaisant Platono argumentų, raginančių gabias moteris lavinti ir mokslinti, viršūmė Aristotelio požiūris, tikintis, kad moteris privalo būti pasyvi, paklusni ir tyli. Moters galėdavo išeiti iš namų tik į laidotuvių arba religines apeigas. Moteris negalėjo valdyti nuosavybės, kurią paveldėdavo ar turėdavo. Žmonos būdavo kur kas mažiau išmokslintos ir žymiai jaunesnės už savo vyrus, kuriuos joms parinkdavo. Skyrybų atveju moteris turėjo teisę atsiimti savo kraują, dalinių teisių taip pat įsigydavo su amžiumi.

Atėnuose moteris buvo laikoma nepilnavertė. Nepaisant Platono argumentų, raginančių gabias moteris lavinti ir mokslinti, viršūmė Aristotelio požiūris, tikintis, kad moteris privalo būti pasyvi, paklusni ir tyli. Moters galėdavo išeiti iš namų tik į laidotuvių arba religines apeigas. Moteris negalėjo valdyti nuosavybės, kurią paveldėdavo ar turėdavo. Žmonos būdavo kur kas mažiau išmokslintos ir žymiai jaunesnės už savo vyrus, kuriuos joms parinkdavo. Skyrybų atveju moteris turėjo teisę atsiimti savo kraują, dalinių teisių taip pat įsigydavo su amžiumi.

Atėnuose moteris buvo laikoma nepilnavertė. Nepaisant Platono argumentų, raginančių gabias moteris lavinti ir mokslinti, viršūmė Aristotelio požiūris, tikintis, kad moteris privalo būti pasyvi, paklusni ir tyli. Moters galėdavo išeiti iš namų tik į laidotuvių arba religines apeigas. Moteris negalėjo valdyti nuosavybės, kurią paveldėdavo ar turėdavo. Žmonos būdavo kur kas mažiau išmokslintos ir žymiai jaunesnės už savo vyrus, kuriuos joms parinkdavo. Skyrybų atveju moteris turėjo teisę atsiimti savo kraują, dalinių teisių taip pat įsigydavo su amžiumi.

Dabartinė Lietuvos respublikos ministrė pirmininkė KAZIMIERA PRUNSKIENĖ, kuri lankėsi Kanadoje 1990 m. balandžio 29 – gegužės 2 dienomis

Nuotr. J. Miltenio

Diskusinis svarstymas

Kam atstovavo VLIKas Kopenhagoje?

JUOZAS VITĖNAS

Ryšium su žmogaus teisių konferencija 1990 m. birželio 5-29 d.d. į Kopenhagą buvo nuvykusios, galima sakyti, trys lietuvių grupės: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Lietuvos.

Kaip atrodo, PLB buvo gerai pasirengusi šiai konferencijai: paruošė platų memorandumą su priedais (50 psl.) ir jį išsiuntinėjo visoms šioje konferencijoje dalyvaujančioms valstybėms, o paskui jį platinė konferencijos metu.

Rūpintis Lietuvos reikalais PLB į Kopenhagą konferencijos pradžioje buvo atsiuntęs PLB vicepirminį Gabiją Petrauskienę ir LIC direktorę Gintę Damušytę, kurios gyvai reikėsi, lankydamos įvairias delegacijas, platindamos informaciją apie Lietuvą.

Į konferencijos pabaigą atvyko į Kopenhagą antroji PLB atstovų grupė: Kanados PLB valdybos narė Rūta Girdauskaitė ir LIC Vašingtono skyriaus vedėjas Viktoras Nakas, kurie toliau Kopenhagoje rūpinosi Lietuvos reikalais.

Taip pat į Kopenhagą buvo atvykę PLB kvietimu Lietuvos aukščiausiosios tarybos deputatas Virgilijus Čepaitis ir vicepirmininko pavaduotojas bei Sąjūdžio seimo tarybos narys Alvydas Medalinskas, o Europos demokratų kvietimu Kopenhagoje lankėsi Lietuvos užsienio reikalų ministeris Algirdas Saudargas kartu su Latvijos bei Estijos užsienio reikalų ministrais. Pareigūnus iš Lietuvos globojo PLB atstovai ir pagelbėjo jiems susitikti su reikiama asmenimis.

Taigi Kopenhagoje lietuvių išeivijai atstovavo PLB, o Lietuvos žmonėms — jos pareigūnai.

Bet taip pat buvo pranešta, kad "VLIKą Kopenhagos žmogaus teisių konferencijoje atstovauja dr. Kazys Bobelis su žmona ir Algirdas Budreckis su sūnumi" ("Draugas", birželio 8).

Kyla klausimas: kam VLIKas dabar atstovauja ir kieno vardu minėti VLIKo atstovai Kopenhagoje kalbėjo? Iki šiol buvo teigiama, kad VLIKas atstovauja pavergti lietuvių tautai krašte, kuriai okupantas yra užgniaužęs balsą, o LB ir ALT kalba išeivijos vardu. Dėl tokio pasidalinimo vyko nemažai ginčų. Pvz. aprašydami veiksmų konferenciją šiais metais Vašingtone, K. B. tebetvirtino, kad LB ir VLIKo nesutarimų viena priežastis yra ta, kad "LB nesiskaito su VLIKu dar Lietuvoje 1944 m. vasario 16 d. politinių grupių suteiktu mandatu" ("Liet. balsas", 1990 m. 8 nr.).

Lietuvoje padėtis pastarųjų metų yra žymiai pasikeitusi. Šiais metais buvo leista laisvai išrinkti Aukščiausiąją tarybą, kuri kovo 11 d. paskelbė aktą, kuriame sakoma: "Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svertimos jėgos panaikintos Lietuvos valstybės suvereninių galių vykdymas... Lietuvos Respublikos Aukš-

čiausioji Taryba kaip suvereninių galių reikėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą Valsybės suverenitetą".

Taigi lietuvių tautos valios reikėja dabar yra Lietuvos respublikos aukščiausioji taryba. Todėl nustojo galios visi lietuvių tautos vienaip ar kitaip bet kam duoti mandatai bei įgaliojimai. Tokiu būdu nebegalioja ir 1944 m. vasario 16 d. pogrindyje veikusių lietuvių rezistencinių grupių VLIKui duotas mandatas kalbėti lietuvių tautos vardu. Tikrasis vyriausias Lietuvos išlaisvinimo organas dabar yra Lietuvos respublikos aukščiausioji taryba, ir tikraisiais Lietuvos atstovais Kopenhagoje buvo šios tarybos deputatai Čepaitis bei Medalinskas ir užsienio reikalų ministeris Saudargas. Todėl greta šių Lietuvos pareigūnų, pristatymas dr. K. Bobelio ir dr. A. Budreckio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto nariais būtų Kopenhagoje keistai atrodęs, ypač mažiau susipažinusiems su lietuvių išeivių susiorganizavimu.

Tai matyt yra supratę ir VLIKo veikėjai. Iš ELTOS pranešimų spaudoje atrodo, kad dr. K. Bobelis ir dr. A. Budreckis vengė garsintis VLIKo atstovais. Pvz. ELTOS pranešime apie Islandijos užsienio reikalų ministerio J. B. Hannibalssono kalbą sakoma, kad jam padėjo "dr. C. K. Bobelis ir Algirdas Budreckis, dalyvaudami Amerikos lietuvių delegacijos vardu".

Taip pat ELTOS pranešime apie baltiečių priėmimą pas Norvegijos užsienio reikalų ministerį K. M. Bondevik sakoma, kad juos lydėjo latvių ir estų atstovai bei "lietuvių dr. Kazys Bobelis". O priėmimo pas Danijos užsienio reikalų ministerį baltiečių delegacijon iš lietuvių įėjo Lietuvos užs. reik. min. A. Saudargas, dr. K. Bobelis ir A. Budreckis, nepamirint pastarųjų titulų.

Šią baltiečių delegaciją iš išeivių sudarė Pasaulio baltiečių tarybos nariai. Šion tarybą lydo VLIKas ir latvių bei estų išeivių pasaulinės organizacijos, panašios į PLB. Dėl dalyvavimo šioje baltiečių organizacijoje vyko ginčai tarp VLIKo ir PLB. Kopenhagoje PLB atstovai, kaip atrodo, tarsi įsijungė į Pasaulinę baltiečių tarybą. Tai matyti iš to, kad PLB vicepirmin. G. Petrauskienės rūpesčiu, kaip pranešama, Danijos delegacija priėmė baltiečius — užsienio reikalų ministerius bei Čepaitį, kuriuos lydėjo Pasaulinės baltiečių tarybos spaudos konferenciją ir jai vadovavo.

Taigi VLIKo veikėjai Kopenhagoje reikėsi kaip Amerikos lietuvių išeivių organizacijos atstovai. Tokia organizacija VLIKas ir tapo Lietuvos aukščiausioji taryba paskelbus kovo 11 d. aktą. Tiktai dabar VLIKo pavadinimas nebeatitinka jo pobūdžio.

Ansamblio "Radasta" trimitininkai koncerto metu Kanados sostinėje Otavoje

Nuotr. V. Priščeponkos

"Radastos" ansamblis Kanados sostinėje

V. PRIŠČEPIONKA

Šiais metais pasaulinis folkloro festivalis įvyko netoli nuo Montrealio esančiame Drummondville miestelyje. Į šį festivalį buvo pakviestas dalyvauti ir Vilniaus komunalinio ūkio projektavimo instituto folklorinis ansamblis "Radasta", prie kurio prisidėjo ir keturi "auksinio amžiaus" dainininkai iš Varėnos rajono folklorinio ansamblio "Žemyna". Kadangi blokada dar buvo tik dalinai atšaukta, ansamblio turėjo kelių išvykų iš Lietuvos. Tik po ilgo bandymo pavyko pralaužti tą nematytą blokadą ir per Varšuvą išskristi į Montrealį. Nors radastiečiai į festivalį ir pasivėlino keturias dienas, vis dėlto dar galėję paskutines penkias dienas jame dalyvauti ir pagarsinti Lietuvos vardą.

Pasauliniam festivaliui pasibaigus, "Radastos" ansamblis buvo pakviestas dalyvauti "Cultures Canada 90" festivalyje Otavoje. Čia tris mėnesius vykstančiame festivalyje viena savaitė buvo paskirta tarptautinio festivalio programoms. "Radastai" su savo programa teko dalyvauti šios savaitės atidaryme, kuris įvyko liepos 16 d. (kitomis savaitės dienomis vyko pasirodymai iš Ispanijos, Austrijos, JAV ir Sri Lankos). Esant Kanadoje, ansamblio narių pragyvenimo ir kelionių išlaidos buvo padengtos "Folklore Canada International" organizacijos; ji taip pat apmokėjo ir pusę skrydžio išlaidų. "Žemynos" nariai, kurie jau yra pensininkai, beveik visas kelionės išlaidas padengė Kauno "Drobės" fabrikas.

Instrumentai savos gamybos

"Radastos" ansamblis 1981 m. įkūrė Aldona Ragevičienė, kuri taip pat yra Kanadoje bei Amerikoje gastraliavusio "Ratilio" įkūrėja. Baigusi muzikos konservatoriją ir šiuo metu dirbanti konsultante kultūros centre Vilniuje, A. Ragevičienė sugebėjo suburti 45 įvairaus amžiaus šokėjas, dainininkus bei muzikantus į gražų "Radastos" vienetą, kuris dažnai matomas Lietuvos televizijoje, o 1987 m. su dideliu

pasisekimu koncertavo keliose Suomijos vietovėse. Laisvalaikiais ansamblio nariai lanko įvairias Lietuvos vietas, rinkdami senus lietuviškos muzikos elementus, kuriuos inkorporuoja į savo programą; jie taip pat tyrinėja senoviskus liaudies instrumentus, juos replikuoja ir naudoja orkestrėlyje.

Visi ansamblio nariai apsiėmę savo gamybos autentiškais tautiniais drabužiais (čia tenka pastebėti, kad kiekvienas jų yra skirtingas, nes ansamblio nariai dėvi drabužius tos Lietuvos vietovės, iš kurios jie patys yra kilę). Taip pat ir muzikos instrumentai yra savos gamybos; jų autorius yra "Radastos" orkestrėlio vadovas Egidijus Virbašius, dirbantis Lietuvos konservatorijoje liaudies instrumentų meistru-restauruotoju. Jo pagamintus liaudies instrumentus naudoja ne tik įvairūs ansambliai Lietuvoje, bet ir kai kurie lietuvių ansambliai Kanadoje bei Amerikoje.

Įdomi ir įvairi programa

"Radastos" viešnagė Kanados sostinėje prasidėjo koncertu šalia Otavos esančiame Hull mieste. Vakare koncertas įvyko pačioje Otavoje, Astrolabe amfiteatre. Čia susirinko beveik pusė tūkstančio žiūrovų, jų tarpe 25-30 lietuvių. Programa, kuri be pertraukos tęsėsi daugiau kaip valandą, buvo gerai išbalansuota: šokiai, choro dainos,

kvartetai, duetai ir solo dainos sudarė darnią pynę, kuri nenusibodo žiūrovams.

Šokiai pasižymėjo savo originalumu ir paprastumu, o kai kurie — ir lengvu humoru. Toks šokių charakteris davė progą šokėjams į savo tarpą įtraukti ir žiūrovus — senus ir jaunos. Buvo tikrai įdomu žiūrėti ir prancūzus, anglos, havajiečius ir tamsiaodžius, šokančius "Žemaituką", "Kadrilių", "Polką tūpt", "Oirą" ir kitus mūsų liaudies šokius.

Didesnė dalis atliekamų dainų buvo mažai ar visai negirdėtos. Tai senos dainos, dainuojamos visokiomis progomis įvairiose Lietuvos vietovėse. Išpūdingos buvo "seniųjų" dainos ("seniai") — taip radastiečių vadinamas jiems padedantis "Žemynos" ansamblio ketvertukas: Elžbieta Kukauskienė, Stasė Kukauskienė, Marijona Leonavičienė ir Silvestras Masalskas. Ypačiai visiems patiko 74 m. amžiaus "dėdės Silvestro" stiprus, pastoviai lygus, malonus tembro balsas. Nors jo a capella atliekama daina "Vaikštinėjo tėvulis" lietuviškai nesuprantančiai publikai gal ir buvo per ilga, bet atrodo, kad klausytojams jis nenusibodo; su susikaupimu klausėsi jo dainavimo, o baigus dainuoti, ilgai plojo. Įdomi buvo ir daina "Lietuvos žali sodai", atlikta viso ketvertuko. Čia vėl "dėdė Silvestras" pasirodė kaip geras dainininkas ir neblogas vaidintojas.

Radastiečiai su žiūrovais šoka lietuvišką liaudies šokį Otavoje

Nuotr. V. Priščeponkos

Dviguba sukaktis

Kunigas TASIUS EREMI-NAS, IC, (rosminietis), 50 metų kunigystės sukaktį šventė 1990 m. balandžio 14 d., o 75-rių metų amžiaus sukaktį švęs rugsėjo 11 d. Kilimo yra iš Skuodo. Vidurinį mokslą baigė Lietuvoje. Filosofiją ir teologiją studijavo Italijoje. Išventintas kunigu, buvo moksleivių auklėtojas, ir mokė tikybą aukštesnės Italijos mokyklose.

Nuo 1968 m. gyvena Domodossolos mieste, šiaurinėje Italijoje, prie Šveicarijos sienos. Jo vienuolyno viršininkui sutikus, vysk. Antanas Deksnys jį paskyrė šiaurės Italijos lietuvių katalikų dvasiniu ryšininku.

Daug kartų Domodossolos mieste, Tėvų rosminečių gimnazijoje, kun. T. Ereminas, IC, yra suruošęs lietuviams ir bičiuliams italams religinius bei tautinius subvumus, pasikviesdamas talkon iš Žiuricho tautinių šokių ansamblių "Viltis", vadovaujamą Jonės Stasiulienės. Viename tokiam pobūvyje dalyvavo ir vysk. A. Deksnys.

Milano katalikų universiteto vadovybės pakviestas, tame universitete keliolika metų jis dėsto lietuvių kalbą ir kultūrą. Veikiam kunigui linkėtina sveikatos, darbingų metų ir gausios Dievo palaimos. K.

Ansamblio orkestrėlis, susidedantis iš šešių asmenų, "rėžė iš peties" beveik be jokio atsikvėpimo. Kaip jau buvo minėta, visi instrumentai savos gamybos: būgnas, birbynė, dvi senoviškos armonikos, smuikas, violončelė (pastaroji labai panaši į ankstyvojo baroko laikotarpio viola da gamba). Muzikantai taip pat pademonstravo skudučius, ilgus trimitus ir ožragį (po koncerto buvo įdomu iš ožragio dirbėjo išgirsti istoriją — nuo tinkamo ožio suradimo iki jo ragų nuėmimo; be abejo ir kiti instrumentai turi savo istorijas).

Palankūs atsiliepimai

Koncerto pranešėja kanadietė abejom oficialiom kalbom gyvai ir nuotaikingai pristatinėjo dalyvius ir supažindino su jų instrumentais, dainomis ir šokiais. Jos dėka žiūrovai išmoko lietuviškai pasakyti "aciū" ir, pasak pranešėjos, jie kol bus gyvi, kiekvieną sykį nusičiaudėję atsimins lietuvišką padėkos žodį. (Daugeliui tai gal atrodys kaip nereikšminga smulkmenėlė, bet iš tikrųjų — gera priemonė Lietuvos vardo garsinimui: ne

vienas kitatautis nusičiaudėjęs savo giminių, draugų, pažįstamų ar bendradarbių tarpe, tikriausiai atsimins ką tas "ah-choo" reiškia lietuvių kalboje, papasakos jiems apie matytą "Radastos" koncertą ir gal užves kalbą apie lietuvių, Lietuva bei jos vargus, bandant išsilaisvinti iš ilgos priespaudos.)

Po koncerto besikalbant su įvairaus amžiaus kitataučiais, teko išgirsti daug palankių atsiliepimų apie "Radastą". Vienas prancūzų kilmės kanadietis pasakė, kad mes, lietuviai, turime "very strong culture" (labai stiprią kultūrą). Pasiėmęs ką jis turi galvoje, atsisakė: "You are trying very hard to preserve your old traditions". (Jūs labai stengiatės išlaikyti savo senas tradicijas). Ir tikrai, "Radastos", "Žemynos" ir kitų panašių ansamblių užmojai patvirtina šiuos kanadietio žodžius. Tradicijų puoselėjimas yra svarbus veiksnys mūsų tautos istorijoje, nes kalbos ir tradicijų išlaikymas užtikrina tautos gyvybę.

Acū "Radastai", padedančiai išlaikyti tautos gyvybę!

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Įvairūs patarnavimai Lietuvoje.

- Pervėžam palaikimus, palikimus ■ Prižiūrim kapus ■ Perduodam paramą giminėms ■ Nuperkam automobilius, elektronikos aparatus ■ Pristatom gėles ■ Per trumpiausią laiką išrūpinam išskvėtimus apsilankyti Lietuvoje. ■ Išskvėčiam giminės į Kanadą
- Parūpinam jiems draudimą ir pervažimą iš Montrealio
- "Aeroflote" patvirtinam arba pakeičiam grįžimo datas ir t.t.

Visais reikalais kreipkitės į Stefą ar Algį Medelius, vakarais tel. 1 - 416 - 434-1847. Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

ALGIS MEDELIS

Tel. 1 - 416 - 593-0600

Kennedy Travel Bureau Ltd.,

296 Queen Street West,
Toronto, Ontario M5V 2A1

KELIONĖS Į LIETUVĄ

Šiuo metu patogiausias susisiekimas su Lietuva yra SAS (Skandinavų oro linija) TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA. Deja, tiesioginių skrydžių per Kopenhagą į Vilnių dar nėra. Iš Toronto išskrendama penktadieniais ir grįžtama sekmadieniais. Kelionės organizuojamos kas trečią penktadienį, pradedant liepos 13 d., atsiarūs mažiausiai 5 asmenims. Registracija baigiama 4 savaites prieš išskrendant. Norintiems parūpinsim apstojimo vietą nuo 7 iki 21 dienos. Turintiems išskvėtimus — gera proga prisidėti, grįžti galėsite norimu laiku, nežiūrint kaip ilgai ten viešėtumėt. Vasaros sezonui bilieto kaina — \$1309. Besidomintieji prašomi kreiptis į ALGį MEDELį asmeniškai nurodytu telefonu. Į kitus kraštus suplanuojame keliones, taip pat parūpiname bilietus pigiausiomis kainomis.

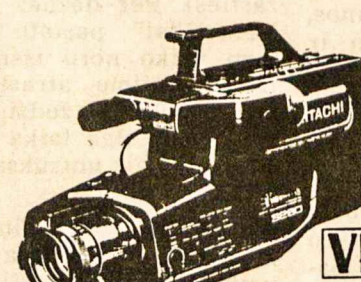
We specialize in 110/220 Volt Multisystems

TAX FREE EXPORT CENTRE

Panasonic

HITACHI

VHS

VHS

M7 & M9 220 VOLTS
VIDEO CAMERA/RECORDER

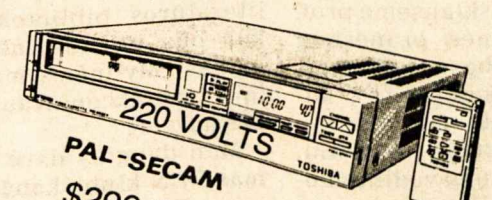
PAL-M NTSC PAL SECAM PAL-N

110/220 Volt Multisystems

PAL-N PAL SECAM NTSC PAL-M

\$79.99
Dvikasetinis magnetofonas ir
SW MW FM radijas

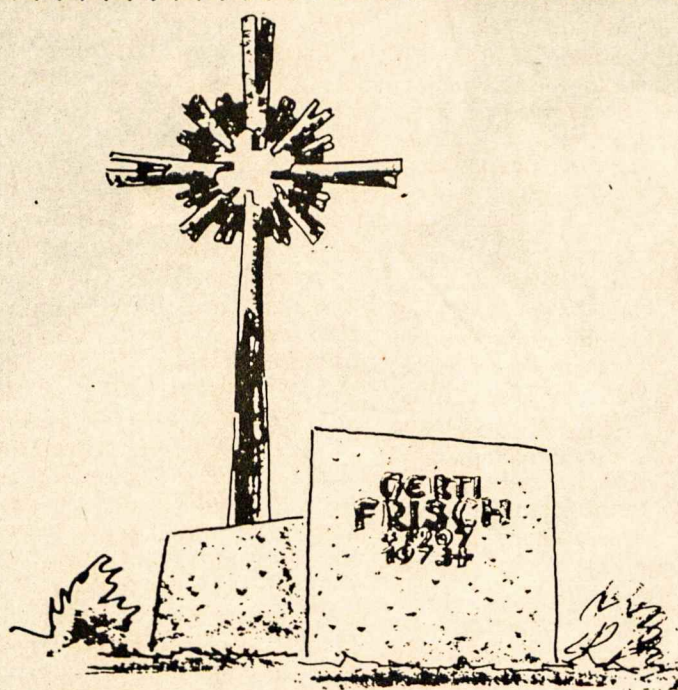

220 VOLTS

PAL-SECAM

\$299.99

ENCHANTE turi parduotuves visame pasaulyje

YONGE MEMORIALS LTD.

2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8

Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

ESTU PAMINKLŲ BENDROVĖ

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Milda Bakšytė-Richardson Arlingtone prie Bostono balandžio 17 d. skaitė paskaitą amerikiečiams apie pakelės kryžius Lietuvoje „Lithuanian Wayside Shrines — Tradition and Metamorphosis“.

A. a. Alfonsas Krivickas, dailininkas ir pedagogas, mirė birželio 22 d. V. Vokietijos Geisenheime, pernai atšventęs amžiaus septyniadešimtmetį. Veliionis buvo kaunietis, 1943 m. baigęs Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institutą, 1944 m. vasarą su daugeliu kitų lietuvių pasitraukęs Vokietijon. 1949-50 m. vadovavo piešimo klasei ir grafikos studijai V. K. Jonyno Freiburge įsteigtoje Meno ir amatų mokykloje. 1953-84 m. dėstė Lietuvos istoriją, piešimą ir meno istoriją Vasario 16 gimnazijoje Hiutenfelde. Jis taipgi dalyvavo Europos lietuviškųjų studijų savaitėse, paruošdamas dailės darbų ir knygų parodėles. Veliionis priklausė Badeno-Wuertembergo dailininkų sąjungai, rengdavo grafikos ir tapybos kūrinių parodas, pagrindinį dėmesį skirdamas Lietuvai. Ten įvyko net šešios jo parodos: 1970, 1973, 1978, 1987 ir 1989 metais — Viliuniuje, Lietuvos dailės muziejuje, 1987 m. — Klaidėse paveikslų galerijoje. Palaidotas birželio 27 d. Hiutenfelde kapinėse.

Naujoji Lietuvių dailės muziejaus galerija oficialiai buvo atidaryta gegužės 5 d. Lemonte, Pasaulio lietuvių centre. Pats Lietuvių dailės muziejus yra įsteigtas 1985 m. rudenį, sujungus tris Čikagoje atskirai veikusias institucijas — Lietuvių dailio meno institutą, M. K. Čiurlionio galeriją ir Lietuvių tautodailės instituto Čikagos skyrių. Tada trūko tik bendrai Lietuvių dailės muziejaus veiklai tinkamos patalpos, kurią dabar parūpino Lemonte prie Čikagos įsteigtas Pasaulio lietuvių centras. Muziejaus galerijos atidarymui buvo skirta dail. Vytauto Igno aliejinės tapybos ir mišrios technikos pastarajame dvidešimtmetyje sukurtų darbų paroda. Apie juos ir apie dail. V. Igno kūrybinius ryšius su Lietuva kalbėjo parodą atidarantis poetas dr. Henrikas Nagys, primindamas, kad Lietuva jam tebėra svarbiausias ir nepaaimamas kūrybos šaltinis su savo kryžiais, Rūpintojėliais ir kančia atnešusiomis sibirinio speigračio naktimis. Tris kitas savo fonduose esančių kūrinių parodas surengė Lietuvių dailės muziejus, M. K. Čiurlionio galerija ir Lietuvių tautodailės instituto Čikagos skyrius. Gegužės 6, sekmadienį, Lietuvių dailės muziejus parodas papildė dr. Henriko Nagio ir jo sesers Liūnės Suteimos poezijos popiete. Dr. H. Nagys skaitė eilėraščius iš savo naujausio poezijos ciklo „Vilniaus pavasaris“ ir iš ankstesnių rinkinių, Liūnė Suteima — iš rinkinio „Vendeta“ ir naujo ciklo „Graffiti“.

Tradiciniu metiniu renginiu JAV lietuviams tapo Nelės ir Arvydo Paltinų estradinės muzikos koncertai. Jiems jiedu panaudoja Velykų atostogas Vasario 16 gimnazijoje, kur Arvydas yra muzikos mokytojas, choro ir orkestrėlio vadovas. Šiomet jiedu iš V. Vokietijos į JAV atvyko jau aštuntą kartą, nors dabar JAV ir Kanadoje yra didelis įvairių grupių ir solistų antplūdis iš atgimstančios Lietuvos. Nelei ir Arvydai Paltinams, į Vakarus atvykusiems 1982 m., teko būti pirmaisiais estradinių dainų atlikėjais. Juos Čikagon 1983 m. koncertams pakvietė „Margučio“ vadovas Petras Petrutis. Tais metais jis surengė net du Nelės ir Arvydo Paltinų koncertus Čikagoje. Šiometinis koncertas balandžio 29 d. Jaunimo centre buvo jau devintasis Nelės ir Arvydo Paltinų pasirodymas Čikagoje. Vėl skambėjo sol. Nelės Paltinienės atliekamos lietuvių ir kitataučių kompozitorių estradinės dainos su muz. Arvydo Paltino tvarkomos išrašoJUSTOS palyda. Mirus kompozitoriui Benjaminui Gorbulsui, dabar sumažėjo tokių dainų pasiūla Lietuvoje. Dėl jaunimo postūkio į vakarietiška muziką, mažesnė yra ir estradinių dainų paklausa. Nelės ir Arvydo naujajame repertuare pagrindinis svoris dabar jau tenka kitataučių kompozitorių kūriniams, dainuojamiems lietuvių kalba. Šiometinius savo negausius koncertus JAV lietuviams Nelė ir Arvydas Paltinai pradėjo balandžio 20 d. Detroite, Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos kultūros centre.

Kauno politechnikos instituto automatikos fakulteto studentams paskaitų ciklą biologinių procesų modeliavimo ir valdymo klausimais pradėjo skaityti JAV Yale universiteto prof. dr. Rimvydas Vaišnys, ilgesnį laiką dirbsiantis šioje aukštojoje Lietuvos mokykloje.

Lietuva šiemet ruošiasi minėti tris sukaktis: Žalgirio mūšio 580 metų, Vytauto Didžiojo mirties 560 metų ir jam paminklą sukūrusio skulptoriaus Vinco Grybo šimtasias gimimo metines. Vilniaus kultūros taryba siems įvykiams įamžinti paskelbė knygženklų konkursą. Dalyviai knygženklų turi įjungti įrašą „EX LIBRIS, ŽALGIRIUI — 580“ ir pasirinkto asmens pavardę. Konkursas baigiasi liepos 25 d. Menišiausiu knygženklų autoriui bus premijuoti.

Kompozitorius Julius Sinius (Sinevičius) savo darbo gilius pėdsakus yra palikęs Vilniaus krašte. Jis gimė 1911 m. sausio 22 d. Vaiškūnuose, dabartiniame Švenčionių rajone, 1937 m. baigė Vilniaus konservatorijos kompozicijos, vargonų ir chorvedybos klases, vadovavo Vilniaus „Varpo“ chorui, Vytauto Didžiojo gimnazijos dūdų orkestrui. Plati J. Sinius veikla buvo prisiminta paminklinės lentos atidengimu prie jo gimtojo namo Vaiškūnuose. Iškilmeje dalyvavo J. Sinius žmona, vaikai, artimi bičiuliai ir vietiniai gyventojai. Jo kūrybinį palikimą sudaro 43 dainos ir 86 giesmės. Labiausiai paplitusios yra J. Sinius dainos „Mano kaime“ (žodžiai A. Miškinio), „Mano gimtinė“ (Maironio), „Broliai lietuviai“ (M. Sikšnio). Viliėnčiai 1976 m. Niujorko yra išleidę jo „Dainas ir giesmes broliam lietuviui“. Pokaryje J. Sinius buvo išstremtas Sibirin, iš kurio, netekęs sveikatos, grįžo tik 1957 m. Mirė Viliuniuje 1959 m. spalio 22 d.

Kursėnų miesto savivaldybė nutarė kiekvieną pavasarį surengti švietėjo ir literato, lietuviškų kalendorių pradininko Lauryno Ivinskio šventę. Jis yra miręs 1881 m. liepos 29 d. Milvydų dvare prie Kursėnų. Pirmoji šventė buvo surengta gegužės 26 d. Pavencijų cukraus gamykla įsteigė metinę L. Ivinskio premiją už geriausią šveninės metų kalendorių. Pirmuolių šiemetinės premijos laureatu buvo paskelbtas „Valstiečių laikraščio“ skyriaus vedėjas Antanas Naujoškaitis, paruošęs „Mokslo“ leidyklos išleistą kalendorių „Kaimo metai“. Premiją jam įteikė cukraus gamyklos direktorius J. Ignotas, vadovavęs vertintojų komisijai. Šventės dalyviai aplankė Kursėnų savivaldybės surengtą kalendorių parodą, kuriai buvo surengta daug įvairių metų kalendorių. Jų ilgas sąrašas pradeda mairmaisiais L. Ivinskio kalendoriais ir baigiamas šiemetiniais.

Prieškarinė Suomijos-Lietuvos draugija, veikusi 1930-45 m. ir turėjusi 105 narius, atkurta Helsinkyje. Atkuriamasis susirinkimas įvyko Suomij literatūros draugijos patalpose. Ši institucija, kurios sekretoriumi ilgą laiką buvo A. R. Niemis, 1916-18 m. išleido penkias lietuviškas knygas, ruošėsi leisti A. R. Niemio ir A. Sabaliausko surinktas lietuvių liaudies dainas. Pokaryje su Suomij literatūros draugijos ženklų buvo išleisti keli moksliniai veikalai, susiję su Lietuva. Atkuriamoji draugija pasivadino Suomijos-Lietuvos bičiulių K. Doneičio draugija, pirmininke išrinko vertėją filologijos magistrę Ullą Liisą Heino. Truputį anksčiau Viliuniuje buvo atkurta panaši Lietuvos-Suomijos draugija, o jos tarybos pirmininku išrinktas Stasys Skruodenis. K. Doneičio draugija Suomijoje, bendradarbiaudama su Lietuvos-Suomijos draugija bei kitomis institucijomis, rinks ir Suomijoje platinis informaciją apie Lietuvą, lietuvių, jų kalbą ir kultūrą. Ji taipgi rūpinsis paskaitomis, kitais masiniais renginiais, leidybiniu darbu, lietuvių kalbos kursais, lietuvių literatūros vertimu į suomių kalbą, tarpininkaus keičiantis tyrinėtojais, rašytojais, menininkais bei studentais tarp Suomijos ir Lietuvos. Viliuniuje veikianti Lietuvos-Suomijos draugija taip pat apims plačias veiklos sritis, pradedamas kultūrinu bei ekonominiu bendradarbiavimu ir baigiamas abipusiais ekologijos bei religijos reikalais. Draugijos pastangų dėka šiemet ir Lietuvoje bus paminėta Helsinkio universiteto 350 metų sukaktis. V. Kst.

Išėivijos filosofas pagerbtas Vilniuje

Konferencija, skirta dr. Juozo Girniaus filosofijai

Informaciniame rašinyje „Sulaukė grįžimo Lietuvon“ (TŽ) 1990 m. 30 nr. buvo rašyta apie 75 metus amžiaus sulaukusio dr. Juozo Girniaus suaktyvėjus minėjimus išėivijoje ir Lietuvoje. Čia pateikiame pranešimą, kurį telefonu perdavė radijui PETRAS KIMBRYŠ, dalyvavęs viliškiame renginyje. Jame suglaustai iškeliamos pagrindinės suaktyvininko filosofijos mintys, kaip jas suprato dabartinės Lietuvos filosofai bei jos darbuotojai. RED.

Kun. Vaclovas Aliulis, išradinagai vedęs visą konferenciją, prisiminė, kokį susidomėjimą dar prieškarįjė kėlė filosofo figūra ir kaip pasigenda jo buvo alkanaisiais pokario metais. Sykiu buvo ir pasidžiaugta, kad buvo išsaugota tokia svarbi tautai intelektualinė pagėja.

Pagrindinį pranešimą „Juozas Girnius ir egzistencinė filosofija“ skaitė dr. Arvydas Šliogeris. Jis pabrėžė, kad filosofo kūryba pažadino itin savitas, tik egzistencializmui ar teisingiau — egzistencinei nuostatai būdingas rūpestis žmogumi. Didžioji Girniaus antinomiija — žmogus su Dievu, žmogus be Dievo, — o tikroji jo filosofavimo vieta yra didysis TARP, skustuvo asmenys, skiriantys du kraštutinius polius — deistinį ir ateistinį. Todėl ir visa Girniaus filosofinė kūryba paženklinta nerimo ir tragizmo. Matyt iš čia ir to filosofavimo dramatismas ir autentiškumas, kurio kiek sto-koja kiti du didžiausi mūsų mąstytojai — Šalkauskis ir Maceina.

Girnius kitoks negu jie. Jis iš pradžių išvaikšto visus šunkelius ir klystkelius kartu su tais, kurie skendi nevilty, tuštumoje, absurde, su tais, nuo kurių Dievas nusisuko, o gal jie patys nusisuko nuo Dievo. Ir tik po to atsargiai, su pagar-

ba ir pakantumu jis priartėja prie tos neregimos ribos, kur, paties filosofo žodžiais tariant, baigiasi laiko horizontas ir atsiveria amžinybės perspektyva. Tada Girnius sako: laiko horizontas turi būti pralaužtas. Arvydo Šliogerio nuomone, Girniaus filosofija svarbi ir autentiška jau vien tuo, kad mummyse pažadina lemtingiausius dabarties klausimus, sykiu gaivina ir tą versmę, iš kurios išauga ir pati filosofija — egzistencinį rūpestį.

Arūnas Sverdiolas peržvelgė filosofo biografiją, norėdamas parodyti, kur filosofinė problematika užgimsta iš biografijos faktų, ypač paryskindamas tą dramatišką kultūrinę situaciją, kurioje po 1940-tųjų metų atsidiūrė Lietuvos kultūros kūrėjai. Girnius priklauso tai vienintelei kartai, kuri brendo unikalomis sąlygomis — nepriklausomoje Lietuvoje, savos kultūros universume. Pasitraukęs į Vakarus, filosofas Vokietijoje mokytojavo gimnazijoje, pradėjo rašyti „Žmogų be Dievo“ ir kartu rengė studiją apie technologiją. Tada (prieš karą) lietuviškos kultūros universumas laikėsi savaime, dabar čia, Vokietijoje, buvo palaikomas sąmoningomis pastangomis, nena-tūralioje aplinkoje. Girniaus kartai pakako stiprybės tiems dalykams palaikyti. 1949 atvykęs į JAV-bes, po poros metų jis gavo daktaro laipsnį Montrealyje. Tai galėjo atverti jam kelią į Amerikos universitetus, vadinamuosius „tarptautinius vandenis“. Tačiau filosofas atsisako to ir apsisprendžia už lietuviškosios terpės ugdymo veiklą, kuriai nuo šiol bus aukojamos visos jo jėgos.

Laima Jakovonytė-Gavrilėnienė dalinosi įspūdžiais, paptirtais skaitant „Žmogų be Dievo“ kadaise studijj laikais Maskvoje. Kalbėtojai buvo itin svarbu, kad šioje knygoje tiesios meilė neatskiriama nuo meilės žmogui. Meilė žmogui ir pagarba jam ypač aktuali dabar, kai ginčai ir priešiškus idėjomis neretai perkeliama į jo idėjų nešiotojus.

Dalia Marija Stončienė trumpai aptarė „Žmogaus be Dievo“ skyriuje „Laisvė be kaltės“ liečiamą problematiką, o **Rasa Maziliauskaitė** apžvelgė tautiškumą Girniaus kūryboje. Anot jos, Girniaus veikaluose tautiškumo apmąstymai nelieka vien pasyvi refleksija. Tautinių aspiracijų jis nepriešpastato šiuolaikinės integracijos interesams.

Integracija, jo nuomone, tai tik naujas tautiškumo būvis. Anot Girniaus, pasaulinė kultūron galima įžengti, tik tai peržengus aukštą tautinės kultūros slenkstį.

Kaip savotiškas „Žmogaus be Dievo“ knygos tęsinys nuskaėbėjo Vytauto Ališausko svarstymai apie Heideggerio filosofijos įtaką teologinei minčiai. Tuo tarpu **Tomas Sodeika**, sustodamas prie „Žmo-

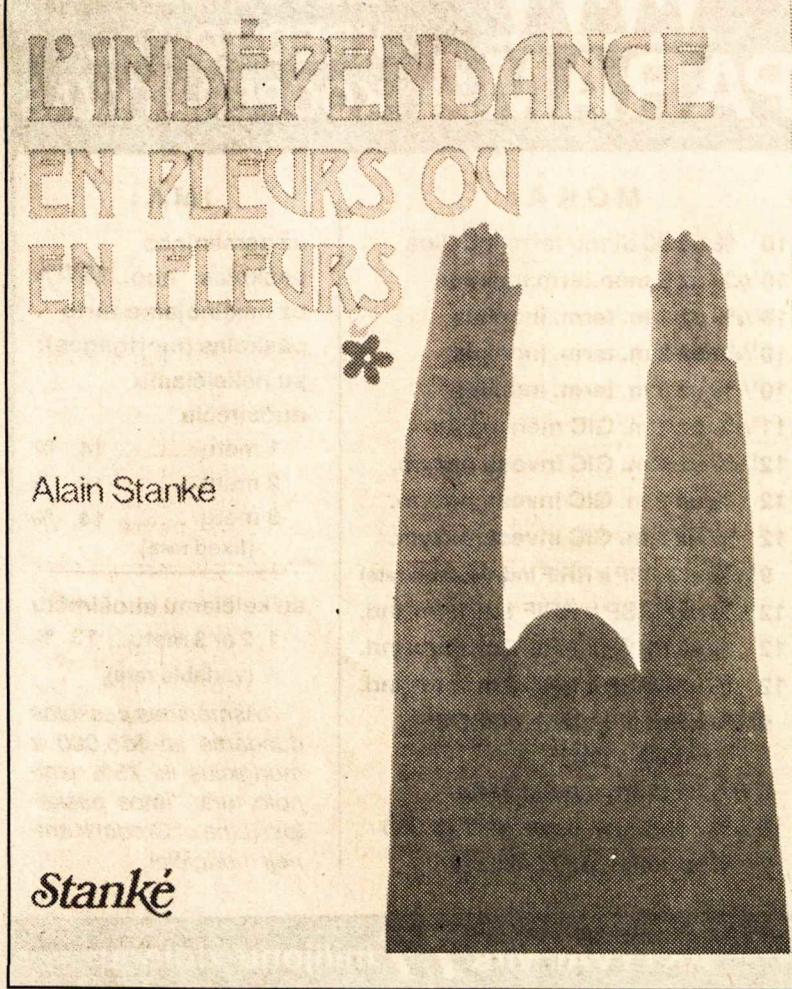
tarkim recenzijose, polemizuoja. Antai, Bronio Railos „Kryžkeles“ aptardamas, patį didžiausią satyrinį humoristą, dabar jau a.a. Antaną Gustaitį, redaktorių apšaukia ciniku, „darančiu juokus iš vertybių“...

Tarp smulkmės yra nekrologų, suaktyjų minėjimų, Mokslo ir kūrybos simpoziumo reportažėlis. Kad skaitytojas atsigautų tarp didelių straipsnių, jie perskirti eilėrašciais. Įdėta arti pusantro tuzino nuotraukų, daugiausia žmonių grupių bei portretinių, įskaitant labai gerą, ryškų Vytauto Landsbergio portretą pirmame viršelyje.

Korektūros klaidų nedaug, ir prie jų esam pripratę. Tik nermalonu skaityti vis pasikartojančias kalbos klaidas: piautą, pivomio, kompetetingos, popierio, kompetetigausi, ką tai, salonėlio, ko-kia tai, kuri tai, salione, su kuo tai, sukaktį atžymėti 123 psl., bet jau taisyklingai suaktyis pažymėta 125 psl., išpildyto, išpildė, išpildoma (visur apie programas atlikimą), davinis, atsiekimus.

„Varpas“ kainuoja 5 dol. Gaunamas pas admin. Elena Rukiene (3346 West 65th Place, Chicago, IL 60629, USA).

Lituanie

Montrealiečio A. STANKĖS-STANKEVIČIAUS knygos viršelis: „Lituanie. L'indépendance en fleurs ou en fleurs“ (Lietuva. Nepriklausomybės gėlės ar ašaros). Paskutiniame viršelio puslapyje išspausdintas įsidėmėtinas Helene Pelletier-Baillargeon pasisakymas apie dabartinę Lietuvą. „Europos rytuose lenkams reikėjo 10 metų išsilaisvinti iš priespaudos. Vengrams — 10 mėnesių. Rytų vokiečiams — 10 savičių. Čekams — 10 dienų. Rumunams — 10 valandų. Ir totalistiniuose Rytuose, ir centristiniuose Vakaruose buvo pradėta manyti, kad tuo pasibaigė mažųjų tautų apsisprendimo pastangos. Bet štai į pavergtų tautų priekinę sceną išeina visų nuostabiausia šalis — Lietuva su 3,6 milijonu gyventojų. Jos teritorija tilptų Kvebeko plote 24 kartus! Tačiau tai didelė tauta... Tūkstantmetė kultūra. Švietimo lygis pralenkia Prancūziją, Italiją ir Britaniją. Labai gyva istorinė atmintis, palaikoma stiprių kultūrinių simbolių. Gilus dvasingumas, niekad nesunaikintas ir nuolat stiprinamas senos tautingumo, priešingo smurtui, nuostatos. Lietuvoje poetai yra karaliai, ir sukilimai vyksta dainuojant, 'nes daina neša daug toliau negu akmuo'. 1990 m. kovo 11 d. ramūs bei drausmingi lietuviai masiškai balsavo už savo nepriklausomybę. Sovietiniai tankai nedrįso įsikišti. Pirmoji rung-tis buvo laimėta. Buvo panaudotos ekonominio spaudimo priemonės: 'Priešinosės 50 metų, galime ir toliau priešintis'. Lietuviai yra kant-rūs... Kokia įkvėpanti ši 'karštoji' kronika kvebekiečiams apie atgyjuo-jančią nepriklausomybę! Reikia dėkoti Alain Stankė, lietuvių kilmės kvebekiečiui, už tą magistralinę politinės drąsos pamoką.

Šiemetis „Varpas“

Svarūs bei aktualūs straipsniai, intriguojantys atsiminimai, recenzijos, apžvalgos

Pačiame 1990 m. birželio gale skaitytoją pasiekė naujas „Varpas“, pažymėtas 25-tu numeriu. Tai varpininkų filiste-rių draugijos leidinys, anksčiau išėidinėjęs kas pusmetį, bene ir tankiau, bet prieš keletą metų tapęs kan reguliariu metraščiu, redaguojamu Antano Kučio. Labai patogaus normalios knygos formato, 223 puslapių.

Pirmasis nepaprastai įdomus ir vertingas rašinys — Vilniaus un-to prof. dr. Aleksandro Vasiliausko *Lietuvos ekonominio savarankiškumo plėtojimo problemos*. Rašoma apie Lietuvos ekonominio pajėgumo pliusus ir minusus ūkinio nepriklausomumo (nuo Maskvos) fone. Rašyta beveik prieš metus (kaip referatas Šeštajam kūrybos ir mokslo simpoziumui, įvykusiam 1989 m. lapkritį, Čikagoje), tad šis tas jau ir senstelėję. Labai informatyvus, be lašelio propagandos ar kokių perdėjimų.

Panašios apimtys Antano Kučio rašinys yra ištrauka iš spausdinimui paruoštos knygos *Vileišiai*. Ištrauka pavadinta *Taip kelėsi Lietuva/1918* m. Tarp kitų ano metu politi-kų ryškinamas ir nepriklausomybės akto signataro Jono Vileišio vaidmuo.

Įžymus Lietuvos disidentas, šiuo metu viešnagai ar visam atvykęs Amerikon, dr. Algirdas Stankėvičius rašo „kaltinamąjį aktą“ iš dalies Lietu-vos engėjams, iš dalies ir visai žmonijai (*Dabarties tragizmas ir išsigelbėjimo strategija*). Raktinama rinktiniais žodžiais, rinktinėmis frazėmis. Puošniai, įtikinančiai, uždegančiai. Cituoja įsidėmėtinius Vinco Kudirkos žodžius iš „Tautinės giesmės“, tapusios Lietuvos himnu: „Tegul tavo vaikai eina vien takais dorybės, / Tegul dirba tavo naudai ir žmonių gėrybei“. Rašinį baigia primindamas kūrimą kultūros, kurios esmėje būtų gėrio realizavimas ir blogio likvidavimas.

Jonas Daugėla trumpai prisimena prieš 50 metų (1939.XI. 11) mirusį vieną didžiausių ir svarbiausių nepriklausomos Lietuvos kūrėjų — Mykolą Šlezevičių.

Čia rašančiam didžiausią įspūdį paliko dviejų moterų atsiminimų skirsniai: V. Daugirdaitės-Sruogienės, iš 1939-44 metų Viliuniuje; Birutės Gri-gaitytės-Novickienės, iš 1919-20 metų. Pirmoji rašo apie sa-telę metų tapęs kan reguliariu metraščiu, redaguojamu Antano Kučio. Labai patogaus normalios knygos formato, 223 puslapių.

Antrosios, Novickienės, čia jau kelintas tęsinys ir,deja, paskutinis. Dėl šių atsimini-mų „Varpo“ laukdavau! Čia irgi tikri, gyvi žmonės. Ne iš stungusių portretų ant sienų, be balinių suknių, smokingų ir medalių, o tokie, kokius au-torė matė kasdieniniame gyvenime, būdama jų amžininke ir bendradarbe, nepriklausoma Lietuva kuriant. Tuometiniai ministariai, profesoriai, jauni karininkai, būsimieji generolai, gyvenę kambarėliuose Kaune be būtiniausių baldų, stokoję drabužių ir maisto, bet nestokoję tėvynės meilės ir optimizmo.

B. Grigaitytė — Novickienė mirė Amerikoje 1973 m., atsiminimų neužbaigusi. Kaip gaila, kad Valstybės tarybos reikalų vedėja, taikos delegacija-jos Maskvoje narė, Kooperacijos banko juriskonsulė, sei-mų atstovė, šakota visuomeni-ninkė, tokia nuosirdi pasako-toja, nespėjo visko išsakyti.

Buvusio okup. Lietuvos fi-nansų ministerio, vėliau gula-gy kankinio Juozo Vaišnoro atsiminimuose apie Lietuvos aukso likimą 1940 m. išryškė-ja banko valdytojo Juozo Pak-ro didvyriška laikysena prieš Dekanozofo šantažą.

Įdomia recenzija dr. Vincas Vyčinas pristato Norberto Vė-liaus knygą *Senovės baltų pasaulėžiūra*, Dalijos Tekorienės išverstą į anglų k. ir pava-

ALFONSAS NAKAS

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	10 %
180-185 d. term. ind.	10 1/4 %
1 metų term. indėlius	10 1/2 %
2 metų term. indėlius	10 1/4 %
3 metų term. indėlius	10 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk.	12 1/2 %
2 metų GIC-met. palūk.	12 %
3 metų GIC-met. palūk.	12 %
1 metų GIC-mėn. palūk.	11 1/2 %
RRSP, RRIF ir OHOSP	9 1/2 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	12 1/2 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	12 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	12 %
Taupomąją sąskaitą	8 1/2 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	10 %
Kasd. pal. čekių sąsk.	5 3/4 %

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morkičius iki 75% (kainoto turto vertės. Paruodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI virš 45 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai opsiastai ir įvairaus kailio kepturės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS I NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOJ
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857
5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

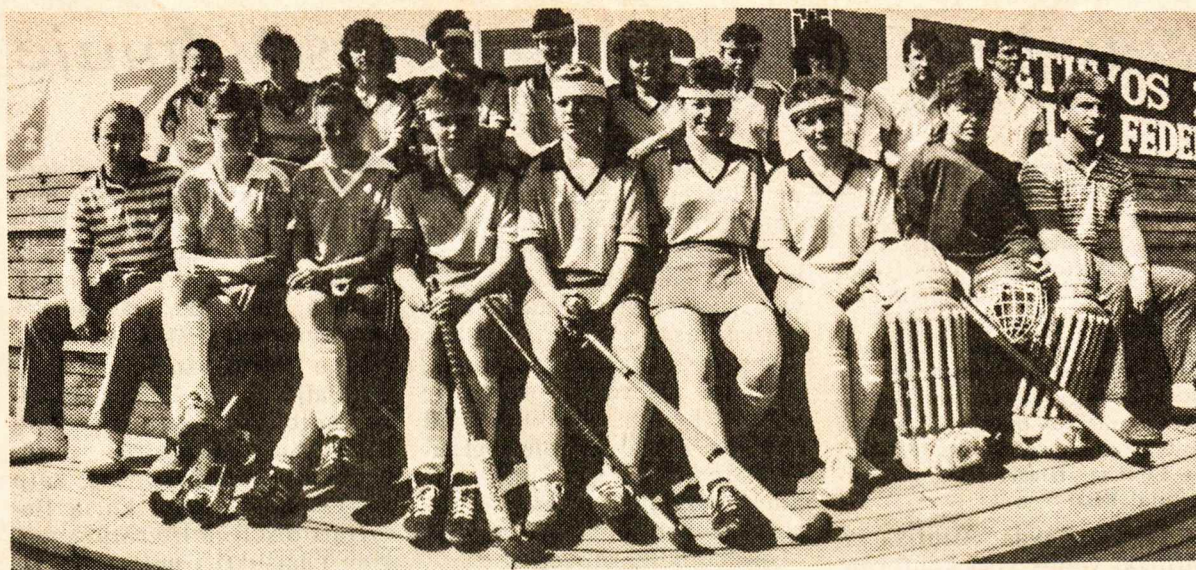
T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707. Savininkas – Tom Thompson

B. V. ELECTRIC

Taisau senus ir įvedu naujus:

1. ELEKTROS INSTALIAVIMUS
2. Skalbimo mašinas ir džiovintuvus
3. Elektrines plyteles
4. Vėsinimo sistemas
5. "Intercom" sistemas
6. Centrinis dulkių siurblius ir kt. įrengimus

Skambinti Vytui Bancevičiui tel. 533-0923, Toronto.

Šiaulių žolės riedulio mergaičių komanda "Tauras", 1989 m. Vašingtone laimėjusi J. F. Kennedžiui atminti tarptautinį turnyrą. Sėdi pirmas iš dešinės komandos vyr. treneris Rimas Čaikauskas. Jis taip pat yra Lietuvos žolės riedulio federacijos treneris

SPORTAS

—Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS.
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

"Optimizmas krepšinio problemų rate"

Tokia antraštė "Izvestija" 1990 m. gegužės 29 d. laidoje paskelbė savo korespondento A. Petrovo pasakojimą su Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės pagrindiniu treneriu Vladu Garastu. 1990 m. gegužės 31 d. Vilniaus "Sporte" Karolis Bartonis rašo, komentodamas šį pokalbį ir klausia: "Kodėl V. Garastas klaidina Lietuvos krepšinio mėgėjus...? Labiausiai dominantis klausimas ir atsakymas čia cituojamas. Taip pat yra perspausdinami K. Bartonio pasakymai.

A. Petrovas. "Dabar klausimas, kuris domina visus krepšinio gerbėjus: ar Respublikos krepšinio auklėtiniai — A. Sabonis, S. Marčiulionis, R. Kurtinaitis, V. Chomichius — dėl Lietuvos sporto vadovų pozicijos — atriekta rinktinės riekė?"

V. Garastas. "Aš nesukubėčiau daryti tokios išvados. Teko kalbėtis su šiais krepšininkais. Ir jie man pareiškė, kad Lietuvos sporto vadovų rekomendavę jiems neatstovauti TSRS rinktinė. Bet jeigu vadovė pakeis savo nusistatymą ir nedarys klaidų, krepšininkai su malonumu žais pasaulio čempionatą. Noriu pasakyti, kad TSRS krepšinio federacija, sprendžiant šį klausimą, nesėdi rankas sudėjęs, ji kovoja už sportininkus. Neseniai federacijos prezidentas, TSRS nusipelnęs treneris A. Gomelskis kalbėjosi su Lietuvos ministerių tarybos pirmininke K. Prunskiene ir, atrodo, sugebėjo ją įtikinti, kad Lietuvos sporto vadovybei būtina pakeisti savo poziciją dėl krepšininkų. Žodžiu, galimybė, kad pasaulio čempionatą dalyvaus A. Sabonis, R. Kurtinaitis ir S. Marčiulionis, o būtent šie žaidėjai pirmiausia mus ir domina, dar neprausta..."

K. Bartonis. "Nesiginčiju — gal V. Garastas ir kalbėjo su mūsų žymiaisiais krepšininkais. Iš pokalbio neaišku tik kada — prieš kovą 11 d. ar vėliau? ... Kodėl tai akcentuojate? Mat visi jau pasisakymai po Lietuvos respublikos atkūrimo priešingai TSRS rinktinės vyr. trenerio teiginiams..."

Pacituosiu A. Pakulos straipsnį "Mes savo nuomonę pasakėme". "Respublikoje" (104 nr.), V. Chomichius žurnalistas pasakė: "Su Sarūnu Marčiulioniu ir Rimu Kurtinaičiu tarėmės dėl Lietuvos komandų dalyvavimo Seattle, parašėme raštą... O dėl žaidimo TSRS rinktinėje jokių dviprasmybių negali būti — nei aš, nei Arvydas, nei kiti mūsų kiai joje nežaisime. Apie tai mes aiškiai pasakėme ir Garastui, ir Gomelskiui. Garastas suprato iš karto, Gomelskis dar bandė įkalbinėti, skambino kelis kartus, bet dabar jau kuris laikas paliko mus ramybėje". Tą patį A. Sabonis patvirtino interviu žurnalui "Gigantes del basket": "Esame lietuviai ir TSRS komandoje nežaisime". (Tai buvo riebi antraštė žurnalo pirmame puslapyje).

I. Marčiulionienė, atvykusi Lietuvon, žurnalistei pasakė (pokalbį spausdino "Sportas" 59 nr.): "Sarūnas ne negalvoja atstovauti SSSR rinktinėje nei pasaulio čempionate Argentinoje, nei kur kitur".

Yra A. Sabonio ir V. Chomichiaus pareiškimas, perduotas telefaksu ir adresuotas Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkui V. Landsbergiui ir LTKO prezidentui A. Poviliūnui. Ten tokie pat tvirtinimai: "Esame pasiruošę atstovauti mūsų

Respublikai atsakingose tarptautinėse varžybose".

Nemanome, kad po tokių pareiškimų šie krepšininkai keistų savo nuomonę. Tad "Izvestijoje" pasakytos V. Garasto mintys — grynas išsigalvojimas. Gaila, kad V. Garastas labai pasikliauja ir A. Gomelskiu — mat turime žinių, kad su gerbiama K. Prunskiene jis nesikalbėjo. Be to, ministrės pirmininkės pozicija aiški: čia ne vyriausybės, o pačių sportininkų reikalas. Ir, žinoma, trenerių.

O Lietuvos sporto vadovai niekam iš sportininkų nedraudė atstovauti TSRS rinktinėms. Tai pačių sportininkų sąžinės reikalas. Krepšininkai pasakė "NE".

"Vyčio" žinios

Toronto lietuvių sporto klubo "Vyčio" krepšinio stovykla šiais metais vyks rugpjūčio 10-25 d.d., Tėvų pranciškonų stovyklavietėje, New Wasaga Beach. Joje kviečiami dalyvauti lietuviai jaunuoliai, žaidžiantys ir pradantieji, kur patvirtins vadovų priežiūroje galės pasimokyti ir pasitobulinti krepšinyje.

Ši krepšinio mokykla įsteigta Mermerto Duliūno 1968 m. ir jau 22 metai veikia kaip viena iš pavyzdinių vyčių provincijoje. Joje yra mokesi ir kanadiečiai, o Ontario krepšinio organizacijų vadovai ją gerai įvertinę.

M. Duliūnas, mokyklos steigėjas, yra buvęs geras krepšininkas, vėliau treneris. Jis dar ir dabar aktyviai dalyvauja "Vyčio" jaunųjų krepšininkų auklėjime. Jaunystėje M. D. yra atstovavęs lietuvių krepšinio rinktinėms 1945-1947 m. Vokietijoje ir Prancūzijoje, yra buvęs vienas iš pagrindinių to meto garsojo "Šarūno" Kemptene, Vokietijoje, komandos žaidėjų.

Stovyklos administraciją tvarko Arvydas Blaždžiūnas ir Edis Stravinskis. Vyriausias stovyklos instruktorius — V. Juzėnas. Jis yra buvęs Guelpho universiteto Gryphon komandos žaidėjas, laimėjęs Kanados čempionatą. Jo treniruojamos aukštųjų mokyklų komandos yra pasiekę daugelį laimėjimų čempionatuose. Be to, jis yra išrinktas "Womens Ontario College Coach of the Year". Vyr. instruktoriaus padėjėjais yra pakviesti: Jonas Karpis, Kanados olimpinės rinktinės žaidėjas, Linas Azubalis, Guelph universiteto Varsity krepšinio žaidėjas, S. Rigato, Rayersono Rams žaidėjas ir M. Yuzefowich, treneris Applewood Axeman Junior Girls ir "Olimpia" basketbalo komandos.

Stovyklos viršininkas, visiems gerai pažįstamas — Andrius Klimas, ilgametis "Vyčio" A klasės žaidėjas, patyręs treneris ir mėgstas dirbti su vaikais.

Šiais metais stovykloje bus prasta nauja krepšinio programa, ryto ir popiečio sesijomis. Taip pat bus prarastos pratybos lengvojoje atletikoje ir vandens sporte. Kiekvieną dieną bus rodomi filmai iš sportinio gyvenimo.

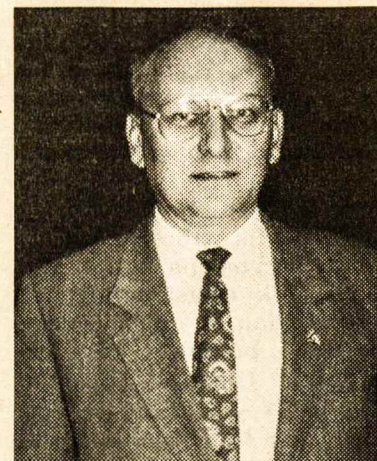
Dėl smulkesnės informacijos kreiptis į "Vyčio" klubo pirm. R. Sondą tel. (416)-769-0671, E. Stravinską tel. (416)-767-9306, A. Klimą tel. (416)-245-7210 ar A. Blaždžiūną tel. (416)-588-3605. Skambinti po 6 v.v.

Atgaivinama "Vyčio" futbolo sekcija. Jai vadovauti sutiko Tomas Akelaitis. Taip pat ruošiamasi suaktyvinti tinklinio, plaukimo ir lengvosios atletikos sporto šakas. Kviečiami veteranai, nes jie turi daug patirties, prisidėti prie šio darbo.

GALITE PRISISKINTI PATYS AVIEČIŲ Whittamores ūkyje

nuo pirmadienio iki penktadienio 6 v.r.-9 v.v., šeštadienį ir sekmadienį 6 v.r.-2 v.p.p. Whittamores ūkis yra prie Steeles Avenue, 4 mylios į rytus nuo Markham Road, (Highway 48). Dėl informacijos skambinkite

tel. 294-3275.

ALGIS NAUSEDAS, žolės riedulinių komandų "Tauras" viešnage Toronto priėmimo komiteto pirmininkas. Nuotr. Sig. Krašausko

Šiaulių "Tauras" žais Toronte

Šiaulių "Tauro" mergaičių žolės riedulio (Field Hockey) komanda atvyksta į Torontą ir dalyvaus pasaulinio masto GOA "Auksinės Taurės" turnyre greta Europos, Azijos, JAV-bių ir Kanados sportininkų. Turnyras vyks 1990 m. rugpjūčio 18 ir 19 d.d. nuo 9 v.r. iki 4 v.p.p. "Sunnybrook Park Hockey" laukuose į šiaurę nuo Eglinton Ave. East, Leslie Str. (skersai gatvės nuo "Inn on the Park" viešbučio).

Po šio turnyro (savaitės eigoje, data dar nenustatyta), numatomos draugiškos rungtynės tarp "Tauro" ir Toronto miesto žolės riedulinių rinktinės. Šios rungtynės įvyks 1151 King Str. West. Toronto lietuvių yra kviečiami atvykti į šį turnyrą ir susipažinti su iškilomis, tarptautinį lygį pasiekusiomis sportininkėmis iš Lietuvos. Įėjimas į visas rungtynes nemokamas.

"Tauro" komanda atvyksta 25 asmenų sudėtyje: žaidėjos, treneriai, vadovai. Specialiai sudarytas komitetas iš Toronto sporto darbuotojų, pirmininkaujant Algii Nausedai, rūpinasi svečių priėmimu, nakvyne, o ir visais informaciniais reikalais (rengėjai dar nėra sudarę rungtynių tvarkaraščio), prašom skambinti: Prisiškimo parapijai tel. 533-0621, A. Nausedui tel. 231-1423, A. Šileikai tel. 767-6520, R. Kuliavui tel. 766-2996, R. Sondai tel. 769-0671.

Komitetas sveikina taurietes ir tikisi, kad torontiečiai turės puikią progą susipažinti su šia, daugumai mažai pažįstama sporto šaka ir mūsų šauniomis lietuvaitėmis.

Laimėjo pirmą vietą

Aleksandras Žaliauskas, 19 metų amžiaus, liepos 15 d. St. John mieste, New Brunswick provincijoje, Kanados jaunių čempionate laimėjo I-mą vietą suoleje į aukštį. Jis įveikė 2.24 m. (7'4"). Tai geriausia jo pasekmė iki šiol. Jis dabar ruošiasi vykti į Bulgariją, kur vyks Pasaulinės jaunių lengvosios atletikos žaidynės.

Skautų veikla

• Studijų dienos. Šiais metais skautų akademikų studijų dienos įvyks rugpjūčio 16-19 d.d. gražioje gamtoje netoli Čikagos. Atsižvelgiant į šių metų įvykius Lietuvoje, stovykla yra pavadinta "Kovo 11-toji". Yra pakviesta įvairūs paskaitininkai pagilinti žinias apie kovo vienuoliktosios dienos įvykius. Taip pat bus svarstoma Lietuvos ekonominė padėtis, išsivijęs lietuvių skautų ryšiai su neseniai atsikūrusiais skautais Lietuvoje ir dažnai kylančios klausimas: "Ar grįšime atgal į Lietuvą?". Be to, bus meno paroda, vaizdajuosčių vakaronė, laužai, dainavimas, sportas ir t.t. Akademinių skautų sąjūdžio vadovų pakviestas studijų dienų rengimo komitetas sudarytas iš šių asmenų: pirm. — fil. L. Maskaliūnas, vicepirm. — fil. J. Vaišnys, S. J. diskusijų koordinatorius — fil. Rimas Griškėlis, studijų dienų komendantas — fil. Vytenis Kirvelaitis, vakarinės programos koordinatorė — fil. A. Vitaitė, korespondentė — t.n. T. Rudaitytė, registracijos vedėjas — senj. Jonas Variakojis. D. B.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

10 % už 90 dienų term.indėlius
10 1/4 % už 6 mėn.term.indėlius
10 1/2 % už 1 m. term. indėlius
10 1/4 % už 2 m. term. indėlius
10 1/4 % už 3 m. term. indėlius
11 1/2 % už 1 m. GIC mėn. palūk.
12 1/2 % už 1 m. GIC invest. pažym.
12 % už 2 m. GIC invest. pažym.
12 % už 3 m. GIC invest. pažym.
9 1/2 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
12 1/2 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
12 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
12 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
9 1/2 % už namų planą - OHOSP (variable rate)
8 1/2 % už taupymo sąskaitą
10 % kasd. pal. sąsk. virš 10.000
7 % už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo...13 3/4 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 14 %
2 metų 14 %
3 metų 14 % (fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų... 13 % (variable rate)
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morkičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

AKTYVAI virš 77 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARUODANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

Telefonai 535-2331 arba 537-2869

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

1211 Gorham St. Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1,
Telefonai: (Toronto linija) 416-773-9591,
(Newmarket linija) 416-836-1415.

Alfonsas Garbenis, jn. savininkas

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA YORK APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.

Telefonai (Toronto linijos):
416-773-6480, 416-773-3779

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgicijų, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

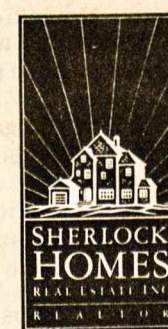
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 766-2897

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti.

Prizadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

TRANSPAK

FIRMOS NAUJI PATARNAVIMAI

NAUJI IR DĖVĖTI DRABUŽIAI, avalynė, buitiniai daiktai siunčiami neribotais kiekiais jūsų giminėms, draugams Lietuvoje per Pagalbos fondą. **MUITO NĖRA**. Amerikos ir Kanados lietuviai naujus arba dėvėtus drabužius gali atsiųsti **TRANSPAK** adresu per paštą arba per UPS. Mes šias siuntas persiųsim į Lietuvą. Pagalbos fondas išskirs tuos siuntinius tam, kam skirta.

VAISTAI – receptiniai ir nereceptiniai siunčiami neribotais kiekiais. **MUITO NĖRA**.

MĖSOS GAMINIAI: aukštos kokybės rūkytos dešros, skilandis, palendvica – \$84. **MUITO NĖRA**.

PERVEDAMI PINIGAI naudingiausiu būdu jūsų giminėms. Tvarkomi **PALIKIMAI**. Pigiai perkami nauji **AUTOMOBILIAI**.

DAIKTŲ PERVEŽIMAS. Turime didelę patirtį, siunčiant kargą į Lietuvą. Pardudame ir siunčiame video, stereo, kompiuterius, **FAX**, siuvimo, mezgimo mašinas ir kt. Galim siųsti su iš anksto apmokėtu muitu ir pristatymu į namus. Susitarus duodame 2-ju metų **GARANTIJĄ** siunčiamiems video, stereo magnetofonams ir televizoriams.

Rašydami **BŪTINAI PRANEŠKITE SAVO TELEFONO NUMERĮ** – atsakymą į savo klausimus gausite tuoj pat.

Romas Pukštys, **TRANSPAK**, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629
Istaiga veikia kasdiena 9 v.r.-5 v.p.p., šeštad. 9 v.r.-2 v.p.p.
1-312-436-7772

Viešėdami Čikagoje,
neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro
išdirbinių pasirinkimas.

UNIVERSAL OVERSEAS SERVICES

1960 Ellesmere Road, Unit 6

Scarborough, Ontario M1H 2V9

Tel. (416) 438-7500

SIUNČIAME IR PARDUODAME PREKES Į

BALTIJOS VALSTYBES

- *Apdraudžiame, supakuojame, palaikome sandėlyje*
- *Siunčiame iš eilės*
- *Siunčiame dideles ir mažas siuntas*
- *Namų reikmenis, asmeninius ir kitus įvairius daiktus.*

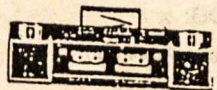
TAIP PAT SIUNČIAME IR PARDUODAME

220 VOLTŲ/50Hz ELEKTRINIUS REIKMENIS

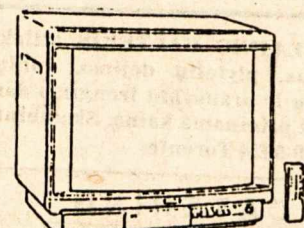
NAUDOJIMUI EUROPOJE-LITUVOJE

SONY

NATIONAL PANASONIC

SIUNČIAME "TV", "VCR's, VIDEO KAMERAS, MICRO KROSNELES IR DAUG DAUGIAU.

Turime įvairių šaldytuvų, krosnių, "freezers", skalbimo ir džiovinimo mašinų, didelių ir mažų reikmenų.

Kvebeko kova su indėnais

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ninkus. Už jų veiksmus yra atsakingas viešojo saugumo ministeris Sam Elkas. Liepos 11 d., indėnams atsisakius nugriauti blokados barikadą, ją bandė užimti šimtas policininkų, ginkluotų automatiniais šautuvais ir ašarinėmis dujomis. Indėnai, taip pat ginkluoti šautuvais, pasipriešino.

Puolimo rezultatai

Puolimą pralaimėjo policininkai, neužėmę ant kalvės indėnų įsirengtos barikados. Kažkas užmiršo patikrinti, iš kurios pusės vėjas pučia. Indėnams skirtų ašarinių dujų susilaukė patys policininkai. Bėgdami nuo dujų ir indėnų šūvių, jie netgi paliko kelis savo automobilius. Juos indėnai apvertė buldozeriu ir provincinės policijos ženklus turinčių karo grobiu sustiprino savo barikadą. Deja, komiškai pasibaigusiam puolime buvo susilaukta vienos aukos – buvo pašautos ir ligoninėje mirė policininkas Marcelis Lemay. Tačiau ir šiuo atveju neaišku, ar jį pakirto indėnų, ar galbūt pačių policininkų paklydusios kulkos.

Šis incidentas išjudino indėnus Kahnawako rezervate prie Chateauguay miestelio. Jie, remdami savo genties brolius Okos barikadoje, užblokavo ir pietinę Montrelio dalį vedantį Mercier tiltą. Svarbaus tilto artimiausiam susisiekimui su Montrealiu neteko ten dirbantys apylinkių gyventojai. Indėnai pagrasino tiltą susprogdinti, jei blokadą būtų bandoma pašalinti ginklo jėga. Liūdniausia, kad panašias kelių, geležinkelių ir tiltų blokadas pradėjo ir kitose Kanados provincijose gyvenantys indėnai, solidarizuodamiesi su Okos barikados gynėjais.

Įtampą sustiprino net kelios Chateauguay gyventojų prie Mercier tilto surengtos demonstracijos, kuriose buvo deginamos pakartosis indėnų iškamšos. Prancūzės buvo užpuolusios ir Irene O'Brien-Neal, kuri savo marškinėliuose turėjo nudažytą Kanados klevo lapo vėliavą. Policininkai jai patarė pasitraukti iš demonstracijos ir ta vėliava neerzinti prancūzų kilmės kvebekiečių.

Rezervatų blokada

Provincinė Kvebeko policija užblokavo Kanesatako ir Kahnawako indėnų rezervatus, įvesdama griežtą kontrolę ir netgi sustabdydama maisto ir įvežimą. Pradžioje buvo suilaikytos net ir Raudonojo kryžiaus maisto siuntos, kol jas grąžino viešas Kvebeko žmogaus teisių komisijos protestas. Esą tokia policijos taktika pažeidžia indėnų teises. Užblokuotų rezervatų indėnus remia beveik 200 indėnų vadų visoje Kanadoje.

Triukšmas dėl Okoje įvykusio Kvebeko provincinės policijos ginkluoto susikirtimo su indėnais pasiekė ir Jungtinių Tautų organizaciją Niujorke. Patys indėnai ar jų rėm-

jai paprašė atsiųsti JT kariuomenės dalinius taikai užtikrinti. Generalinio sekretoriaus J. P. de Cuellar'o įstai-ga pranešė, kad tokie prašymai priimami tik iš valstybių vyriausybių, o Kvebeko provincija ir jos indėnai nėra valstybės. Be to, tokie vietinio pobūdžio menki nesutarimai nėra verti Jungtinių Tautų saugumo tarybos dėmesio. Pasak Jungtinių Tautų pareigūnės Nadijos Younes, Kanados ir jos Kvebeko provincijos apkal-tinimas indėnų teisių pažeidimu neturi rimto pagrindo.

Delsimo taktika

Kaltė dėl visos įtampos tenka ne tik Kanesatako ir Kahnawako rezervatų indėnams, bet ir Kvebeko bei Kanados valdžios atstovams, pasirinkusiems delsimo taktiką. Indėnų reikalus tvarkantis Kvebeko ministeris J. Ciaccia nutraukė su jais pradėtąs derybas. Jis dabar jas siūlo atnaujinti ne indėnų rezervatuose, o Kvebeko teritorijoje. Indėnai nepasitiki tokiu pasiūlymu. Mat juos, išėjusius iš rezervato, galėtų suimti provincinė Kvebeko policija.

Tomas Siddonas, Kanados ministeris indėnų reikalams, pradžioje teisinosi, kad Kvebeko indėnai savo problemas

turi spręsti su provincijos vyriausybe. Dabar jis sutiktų įsijungti į derybas, jeigu indėnai pašalintų blokadinę barikadą Okoje ir ant Mercier tilto. Jo pavaduotojas H. Swainas, grįžęs iš atostogų Europoje, barikadas ginančius mohavkų karius pavadino kriminaliniais teroristais, į savo rankas paėmusiais rezervatų kontrole. Ministeris T. Siddonas sutiko su tokiomis mintimis, bet pasmerkė per aštrius savo pavaduotojo H. Swaino žodžius.

Dovanos nupirkta žemė?

Anksčiau jau buvo atmetas Kanados indėnų vadų pasiūlymas sušaukti iš vasaros atostogų parlamento narius ir Kvebeko indėnų problemą išspręsti Kanados parlamento posėdyje. Atrodo, galutinį sprendimą turės padaryti lig šiol atostogose tylėjęs Kanados ministeris pirm. B. Mulroney ir Kvebeko premjeras R. Bourassa. Pastarasis jau teisinosi, kad provincinė Kvebeko policija indėnų barikadą Okoje puolė be jo žinios ir pritarimo.

Dienraštis "The Toronto Sun", remdamasis gautu dokumentu, praneša, kad Kanados vyriausybė yra pasiruošusi nupirkti ginčą sukelusią žemę Okoje ir padovanoti indėnams. Miestelio burmistrai J. Ouelletui už sustabdytą golfo aikštės padidinimą būtų atsiųginta kompensacija. V. Kst.

"Aušros" kreipimasis

GERBIAMI IR BRANGŪS TAUTIEČIAI

Nedaug yra Lenkijoje lietuvių. Pakrikę jie po didesnius miestus, o didžiausia mūsų salėlė, prie Tėvynės prisiglaudę Suvalkų – Punsko – Seinų kraštas. Nors gyvename etniškoje Lietuvos žemėje, nors į Vilnių arčiau negu į Varšuvą – vistiek ir mums nelengva išlaikyti lietuvišką žodį, raštą, išsaugoti jaunimą nuo nutautėjimo.

Mūsų vienintelis lietuviškas žurnalas "Aušra" ligi šių metų buvo tik ketvirtinis ir labai nereguliarus. Norėdami bent iš dalies patenkinti mūsų visuomenės poreikius, nuo šių metų pradžios pasiryžome leisti mėnraštį, tačiau šito nepadarysime vien tik savo jėgomis, o parama iš valstybės yra labai nedidelė.

Daug tikėjomės iš Lietuvos, tačiau žiauri Sovietų Sąjungos politika griauja visus mūsų bendradarbiavimo planus. Virš sienos riaumuoja sraigtasparniai ir neįmanoma jos peržengti nei privačiai, nei su tarnybiniu pasu.

Darbas vietoje taip pat nesiseka. Išleisus tris pirmuosius numerius, balandžio 17 d. iš Suvalkų kultūros namų pavogtas kompiuteris, kurį nuomojome ir lauzėme savo "Aušrą". Artimiausioje apylinkėje panašius įrengimus nėra. Mūsų darbas sustojė.

Šioj sunkioj padėty kreipiamės į jus su prašymu paremti

mus finansiškai. Jau turime kompiuterį "ATARI", kuriuo tekstus surenkame. Visa kompiuterių sistema su lazerine spaustuvėle, kokią nuomojome Suvalkuose, kainuoja apie \$2000. Ją įsigijus, galėtume viską daryti vietoje, t.y. Punske, kur naujosie valščiaus patalpose yra įsikūrusi "Aušros" redakcija. Ligi šiol kasdien važinėjome į Suvalkus, praleisdami aibę laiko ir lėšų. Dabar, po apiplėšimo, visai nežinome, kur dingti.

Suprantame, kad joks vienas žmogus prie geriausių norų negalėtų mums paaugoti tokios didelės sumos, todėl tuos laiškus išsiuntėme į kelis išėivijos centrus su prašymu praveisti rinkliavą tarp lietuvių, padėti mums sukaupti reikalingą dolerių sumą.

Visiems, kurie neatsisakys mums padėti, kurių auka labai palengvins mūsų likimą, jau dabar esame nuoširdžiai dėkingi.

Vienykimės ir kovokime už kiekvieną lietuvių, už gimtąjį žodį, už mūsų brangią, laisvą Tėvynę Lietuvą!

Su gilia pagarba
Redakcinės tarybos pirmininkė

Šiam tikslui yra atidaryta lėšų telkimo sąskaita "Aušra" nr. 9719 Lietuvių kredito kooperatyve "Parama", 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6

"Aušrai" remti komitetas

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RUSIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

LADA

Mes siunčiame
"LADA" automobilius ir jų dalis į Lietuvą bei Rusiją

Skambinkite dėl informacijos dar šiandien

CARMEN & FRANK'S LTD.

2584 Eglinton Ave. E., Scarborough, Ontario M1K 2R5
Tel.: (416)261-7219, 261-6581 • Fax: (416)265-0979

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416)762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS

B.C.L., LL.B., M.B.A., M. Eng.

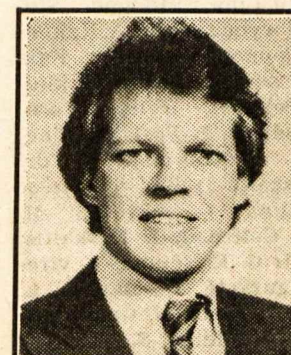
15 John St., Suite 2 Tel. 240-0594
Weston, Ontario M9N 1J2 Fax. 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a.advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonas
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4

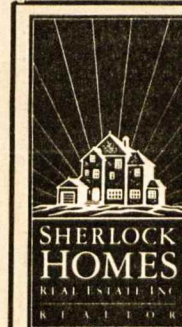
Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonai – (416) 864-2734

1-800-387-1883 (toll free)

- Turi daugiau kaip 13 metų patirtimą investicijų srityje
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

EDMUNDAS M. PAKŠTAS

Namų pirkimo ir pardavimo atstovas
Toronte ir Wasagoje

Tel. 534-7788

431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N3
Fax 534-8953

RE/MAX
west realty inc., realtor
an Independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

AUDRA Travel CORPORATION

LIETUVA LAUKIA JŲSŲ -
siūlome keliones
Torontas-Helsinkis-
Talinas-Vilnius

Išskridimo data: Rugpjūčio 8 Grįžimo data: Rugsėjo 9
Torontas-Frankfurtas-Maskva-Vilnius
Rugpjūčio 13 Grįžimas pagal važiuojančių pageidavimą
Kelionių kaina nuo \$1284

- Atliekamos paslaugos:
- * Užsakomi ir išrašomi lėktuvų ir traukinių bilietai.
 - * Užsakomi viešbučiai, automobiliai nuomojimui, pramoginės kelionės.
 - * Išrašomi draudimai keliautojams ir atvykusiems svečiams.
 - * Sutvarkomi iškvietimai, palikimai bei kiti dokumentai.
 - * Nuperkamos dovanos giminėms Lietuvoje, pervežami vaistai ir pinigai.

Rugsėjo mėnesį priimame užsakymus tiesioginiams skridimams į Lietuvą 1991 m.

Smulkesnių žinių teiraukitės mūsų įstaigoje Toronte:
Tel. (416) 769-2500, TELEX 06-967812,
FAX (416) 763-6279

2100 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvius namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Century 21

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker

FAX 233-0285 Tel. 233-3334
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį, Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 FAX 533-1122

TORONTONT

Anapilio žinios

— Ateinanti sekmadienį bus lietuvių pamaldos Midlande, Kanados kankinių šventovėje, 3 v.p.p. Bus meldžiamasi už Lietuvą. Visi skatinami tose pamaldose dalyvauti.

— Liepos 25 d. palaidota a.a. Stasė Marcinkevičienė, 82 m. amžiaus. — Tuoktis ruošiasi Andrius Vaitėnas su Anžele Krivinskaite.

— Sv. Jono kapinės aukojos: \$100 — P. Ūkelienė; \$50 — G. Kaušius; \$30 — M. Seiflerienė; parapijai: \$1,000 — V. Demikienė; \$50 — V. G. Balčiūnaitė, dr. R. Zabiečiauskas, J. A. Šulca.

— Mišios, rugpjūčio 5, sekmadienį, 9.30 v.r. už Manglicų šeimos mirusius, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje: 10 v.r. už a.a. Paulių Arlauską, 11 v.r. už a.a. Petrą Babečką.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams \$50 aukėjo LN valdybos pirm. R. Strimaitis. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711. Priskėlimo parapijos kredito kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Tal-koje" sąsk. nr. 4259. Iš viso statybos fonde yra \$174,168. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 180 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: arch. Vyt. Konstantinas, doc. V. Masteikaitė iš Kau- no; A. Zorkus iš N. Akmenės; B. Šlenytė iš Panevėžio; V. Saulis iš Vilniaus; kun. V. Laugalys iš Winnipeg.

— LN valdybos posėdis — rugpjūčio 9, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN poilsio stovykla įvyks Wasagoje Tėvų pranciškonų stovyklavietėje rugpjūčio 11-19 d. Visas informacijas teikia V. Džeris tel. (416) 233-3334 arba A. Sukauskas tel. 244-2790.

Ištesėtus pažadas

Liepos 24 d. gražioje Villa Colombo senelių prieglaudos sodelyje susirinko per 200 etnininių grupių atstovų išgirsti Ontario sveikatos ministrės Elinor Caplan pranešimą. Visi buvo pavaišinti kava bei užkandžiais. Vėliau Villa Colombo valdybos pirm. Vince De Marco pakvietė išklausti ministrės pranešimo. Ji padėkojo etninėms grupėms už jų išlaikytą kultūrą bei tradicijas, kurios sustiprina Kanados daugiakultūrę bendruomenę. Ji priminė, kad Ontario premjeras David Peterson 1987 m. pažadėjo finansinę paramą 600 lovų etnininiams slaugos namams. Šis pažadas šiandien yra išpildomas ir lovos paskirstytos: 60 lovų skirta ukrainiečių St. Demetrius centrui, kiniečių Mon Sheong fondui, italų Villa Marconi, Nepean, Ont., ir Labdaros fondo lietuvių slaugos namams; 58 lovos — graikų bendruomenei (Helenic Home); 50 lovų — Mohawk indėnų Akwesasne centrui, netoli Cornwall, Ont., korėjiečių bendruomenei, Mississaugoje; 40 lovų — North York ligoninei (armėnams, jamaikiečiams, musulmonams ir pietų amerikiečiams); 36 lovos — vokiečių-menonitų bendruomenei, Virgil, Ont.; 34 lovos — suomių-kanadiečių pensininkų centrui; 32 lovos — estų pašalpy komitetui Kanadoje; 30 lovų — olandų bendruomenei, Grimsby, Ont., ir slovenų Linden fondui. Iš viso 600 lovų su \$10 milijonų metiniu biudžetu. Ministrė pažadėjo dar 60 naujų lovų: graikų, ukrainiečių ir kiniečių bendruomenėms, kiekvienai po 20 lovų, jeigu jos to pageidautų. Labdaros fondo slaugos namų atstovai apsidžiaugė šiuo laimėjimu ir pasiryžo toliau tęsti finansų telkimą ir ruošitis statybai. T.S.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatui į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasamamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės
Angele Šalvaitytė, B.A., pirkimo ir pardavimo atstovė. Ji mielai jums patars. Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Šventoji valanda prasidėdė 7 v.v., Mišios — 7.30 v.v. Išpažinčių klausoma prieš Mišias. Seneliai ir ligoniai lankomi ligoninėse ir prieglaudose, iš anksto susitarus. Šį šeštadienį Gyvojo rožinio draugija renkasi 10.30 v.r. Rožinio kalbėti, o 11 v.r. — Mišios. "Vilniaus" rūmuose Mišios pensininkams — 5 v.p.p.

— Trečiojo ordino mūsų parapijos kongregacijos Mišios ketvirtadienį 10 v.r. šventovėje.

— Liepos 30 palaidotas a.a. Andrius Sabaliauskas, 64 m.

— Maldos diena už Lietuvą, kurią skelbia Kanados Lietuvių katalikų centras, įvyks ateinantį sekmadienį, rugpjūčio 5 d., visoje lietuviškoje parapijoje Kanadoje. Ypatingu būdu bus prisiminta Lietuva Midlande, kur 3 v.p.p. bus Mišios, prašant Lietuvai laisvės. Prieš Mišias bus kalbamas Rožinis, po Mišių apeigos prie lietuviško kryžiaus. Autobusas nuo mūsų šventovės išvyks 12.30 v.p.p. ir sugrįš apie 7.30 v.v. Registruotis galima klebonijos raštinėje. Kelionės kaina į abu puses — \$13 asmeniui.

Tėvų pranciškonų stovyklavietėje "Kretinga" Wasagoje jau pasibaigė antroji vaikų stovykla, kurioje stovyklavo 115 lietuvių kilmės, lietuviškai nekalbančių vaikų. Stovyklą suorganizavo parapijos tarybos jaunimo sekcijos vardu Lina Kuliavienė. Stovyklos vadovybė sudarė: A. Kaknevičius — komendantas, kun. Edis Putrimas, ses. Margarita ir klierikas V. Volertas — religinės programos vedėjai, P. Poskočimienė, D. Udrys — muzikos mokytojai, dr. G. Girduškaitė-Szabo — gydytoja; L. Krščiūnas — ūkvedys; M. Hurst, G. Cottreau, I. Enskaitis, E. Houle ir G. Krščiūnas — virėjos; D. Agurkyte, D. Merkys, L. Fischer, L. Genytė, N. Genytė, A. Kanapka, M. Šileika, S. Valadka, M. Ramanauskas, R. Rost, J. Krščiūnas, D. Pakštis, R. Mačikūnas, V. Ross, K. Rost, A. Kušneraitytė, K. Ramanauskaitė, L. Vindašius, A. Valadka — grupių vadovai ir prižiūrėtojai.

— Parapijai aukėjo: \$1,000 — a.a. Vincas Sinkevičius (testamentu); \$100 — E. G. Kuchalskiai; \$50 — J. B. Danaičiai, V. Palionis, R. P. Kurai, E. Walenciej; vienuolynui: \$100 — dr. P. ir I. Lukoševičiai; Vilkaviškio katedros statybai: \$200 — A.V.

— Mišios rugpjūčio 5, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Kazimierą Gečą, 9.20 v.r. už a.a. Juozą Ražauską, 10.15 v.r. — už a.a. Alfonsą Joniką, už a.a. Justiną Česnaitytį, 11.30 v.r. už parapiją.

A. a. Onutės Skukauskienės atminimui vietoje gėlių Priėmimo ir Bronius Sapliai "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$30.

A. a. Mečiulovs Zubricko atminimui vietoje gėlių Eleonoros ir Antanas Šiška "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$20.

A. a. Vinco Paulaičio ir a.a. Eleonoros Prunskienės atminimui Stasė Paulaitienė "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$50.

A. a. Jono Ažubalio atminimui I. ir V. Dauginiai Kun. P. Ažubalo stipendijai fondui aukėjo \$100.

Patikslinimas. "Tėviškės žiburį" 29 ir 30 m. straipsnis "Apie skrities viršininkas Vilniaus krašte" buvo pajavirintas dviem nuotraukom iš pokarinio Lietuvos gyvenimo. Šios nuotraukos yra kultūrininko Zenono Malinausko iš jo fotonuotraukų parodos Vilniuje, vykusios Lietuvos gamybiniam melioracijos susivienijime visą šį metų balandžio mėnesį. Autorius skaudžiai pergyveno pokario metus. Minėtais metais jis užfiksavo daug istorinių vaizdų iš to laiko ūkininkų — valstiečių gyvenimo bei darbų. Daugiau kaip 100 vertingų negatyvų jis padovanojo besikuriančiam melioracijos muziejui. V.I.

Nori susirašinėti

Jurgita Skurvydaitė, 12 m. amžiaus, skautė, lankanti muzikos mokyklą, nori palaikyti draugiskų ryšius su savo amžiaus skautė ir skauti įsipačius Atlanto. Adresas: Chemikų 43-10, Jonava, Lithuania, Europe.

Jonas Vasiliauskas, 42 m. mokytojas, pašto ženklų, atvirukų, knygy rinkėjas, norėtų palaikyti ryšius su išeivijos lietuviams. Galima rašyti lietuvių, anglų ar rusų kalba. Adresas: Kaunas 233000, Ožekšienės g-vė 9-1, Lithuania, Europe.

PIRKSIU MAŽAI NAUDOTĄ vidutinio dydžio automobilį su šildymo ir šaldymo sistema bei automatinę vairavimo bei stabdymo (power steering & power brakes) sistemom. Skambinti po 8 v.v. tel. (416) 766-6700 Toronto.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" atostogauja pirmąsias dvi rugpjūčio savaites. Prieš atostogas paskutinis numeris išeis liepos 31 d., o poatostoginis numeris — rugpjūčio 21 d. Atostogų metu neveiks redakcija ir spaustuvė. Administracija dirbs visą dieną, išskyrus šventes ir savaitgalius. Redakcija ir spaustuvė po atostogų pradės dirbti rugpjūčio 14 d.

Paskyrė 1000 dolerių

JAV lietuvių fondo valdybos sekretorės — reikalų vedėjos Alės Steponavičienės pranešimu, Lietuvių fondo pelno skirstymo komisija "Tėviškės žiburiams", švenčiant 40 metų gyvavimo sukaktį, paskyrė \$1000. Laikraščio leidėjai reiškia nuoširdžią padėką.

Kalbės apie lietuvių tradicijas

Veronika Povilionienė, Rumšiškių muziejaus programų vadovė ir "Ratilio" dainininkė iš Lietuvos, rugpjūčio 12, sekmadienį, po 10.15 pamaldų, **Prisikėlimo parapijos parodų salėje** kalbės apie lietuvių tradicijas, dainas ir savo pranešimą pajavirins dainomis. Tai reta proga išgirsti vieną iš žymiausių mūsų tautodailininkių. **Visi kviečiami gausiai dalyvauti!**

Veronika Povilionienė, iškviesta PLB valdybos, lanko jaunų šeimų ir jaunimo organizacijų stovyklas, susitinka su kultūriniais vienetais, pravedama lietuviškų tradicijų, pasakų, papročių ir dainų programą.

PLB kultūros komisija nuoširdžiai dėkoja Kanados lietuvių fondui, paskyrusiam \$500 dovaną viso šio projekto pilniam įvykdymui.

Veronika Povilionienė apilankė septynias jaunimo ir jaunų šeimų stovyklas, turės pedagoginius seminarus su "Volunge" ir kitais kultūriniais vienetais. Šis lietuvių tradicijų kultūrinis projektas bus pasiekęs apie tūkstantį mūsų jaunimo! Tikime, kad tai bus didelis praturtinimas jų lietuviško sąmoningumo.

PLB kultūros komisiją sudaro daugiausia torontietės: A. Baršauskienė, A. Karkienė, I. Ross, R. Jonaitienė, E. Aglinskienė (iš Havajų) ir I. Lukoševičienė, PLB vicepirmininkė. (Inf.)

Juodojo kaspino dienos demonstracija Toronte įvyks rugpjūčio 23, ketvirtadienį, 5 v.v. miesto rotušės aikštėje. Ją ruošia Tarptautinis juodojo kaspino dienos komitetas. Praeitais metais demonstracijos vyko 55 miestuose ir dalyvavo 2 mil. žmonių, remiančių taiką, laisvę ir tautas, siekiančias nepriklausomybės. Šiais metais bendruomenės tų tautų, kurios atgavo nepriklausomybę, ir tų, kuriose pagerėjo būklė, kovojant prieš sovietinę kontrolę, susirinkusių atšvęsti pergalės. Tarptautinis komitetas džiaugiasi atgavusių tautų laisvę ir ryžtąsi darbuotis, kad sovietų aneksuotai kraštai taptų nepriklausomi. Visi yra kviečiami rugpjūčio 23 d. demonstracijoje gausiai dalyvauti ir parodyti, jog kova už taiką ir laisvę tęsiama toliau. Inf.

Suvažiavimas

Lietuvių tautodailės institutas rengia suvažiavimą, jungiant jį kartu su visuotiniu metinių narių susirinkimu š. m. rugpjūčio 25 d. dail. Antano ir Anastazijos Tamošaičių sodijoje, R. R. 2, Kingston, Ontario K7L 5H6, Canada. Puoselėjant lietuvių tautodailę, šalia einamųjų reikalų ir suvažiavimo darbotvarkę įtraukta lietuviškų šiaudinukų paroda ir 2-3jų dienų šiaudinukų seminaras. Seminarui vadovaus LTI kuratorius dail. A. Tamošaitis.

Šiaudinukų menininkės/ai bus prašomi parodyti savo darbus ir patyrimus šioje kūryboje. Būdingi lietuviškų šiaudinukų dirbiniai bus atrinkti rengiamai A. Tamošaičių knygai "LITHUANIAN STRAW ART". Norintieji šiaudinukų seminarą dalyvauti prašomi susisiekti su Lietuvių tautodailės instituto pirmininke A. Veselkiene. Adresas: 216 Brock St., Gananoque, Ontario K7G 1K4, tel. 613-382-8448. Inf.

• Spaudai parama būtina: be lietuviškos spaudos nebūs nė Tėvynės laisvos.

Vadyba ir sąmoningumas Lietuvos atečiai

AMERIKOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJŪDŽIO SEMINARAS

Visi Šiaurės Amerikoje gyvenantys lietuviai jaunuoliai esame liudininkai atgimimo, kuris vyksta šiandien Lietuvoje. Stebime ir džiaugiamės visais nuostabiais įvykiais, tačiau kartu su tuo džiaugsmu ranka rankon ir įsipareigojimai — laikas mums veikt. Besijungdami į šią veiklą, turime plačiau suprasti mūsų užduotis ir galimybes, kad pastangos ir energija būtų nukreiptos prasmingiausia kryptimi. Amerikos lietuvių jaunimo sąjūdis susibūrė šį pavasarį surengti seminarą "Vadyba ir sąmoningumas Lietuvos atečiai" (Leadership and Awareness in the Future of Lithuania) papildyti JAV jaunimo sąjungos seminarą, įvykusį šių metų gegužės mėnesį, Vashington, DC. Kviečiame visą jaunimą!

Norėtume pabrėžti, kad dalyvių tarpe laukiama ne tik jaunų profesionalų ir universiteto studentų, bet tuo pačiu neseniai baigusiu aukštesnįjį mokslą. Seminaras įvyks rugpjūčio 9-12 d.d., **Aprišimo parapijoje, Bruklne, Niujorke**. Informaciją teikia Rimas Simonaitis tel. 203-523-5619 arba Antanas Vainius tel. 215-648-0241. Sklb.

Lietuvos tautinio ansamblio "Armonika" vadovas **Stasys Liupkevičius su dukrom — Audra ir Ugnė** atliks

KONCERTA

1990 m. rugpjūčio 7, antradienį, 7.30 v.v. Toronto Lietuvių namuose.

(ėjimas — \$8, jaunimui — \$5. Visi maloniai kviečiami dalyvauti. Rengia — Toronto Lietuvių namų vyrų būrelis

MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVAI

ar jau atidavei savo dalį?

Pasaoliniu mastu veikianti religinės šalpos organizacija "Aid to the Church in Need" kas mėnesį išleidžia savo žiniaraštį "Mirror" (anglų k.). Jos steigėjas ir įkvėpėjas yra garsusis "Speckpater" kun. Werenfried van Straaten, Belgijos vienuolis premonstratietis. Žiniaraščio 1990 m. 5 nr. gana daug rašoma apie Lietuvą. Pirmame puslapyje rašoma apie vysk. A. Vaičių, jo lankymąsi V. Europoje ir organizacijos pažadą pagelbėti įsteigti spaustuvę Lietuvoje, atspausdinti tikybinių vadovėlių "Dievas kalba savo vaikams" (100,000 egz.) ir 50,000 egz. katekizmo. Paskutiniame žiniaraščio puslapyje rašoma apie sovietinę Lietuvos okupaciją, partizanų laisvą Pijui XII, antireliginę propagandą, tęsiamą dar ir dabar. Minėtoji organizacija remia daugelį kraštų, kur tikintieji yra reikalingi pagalbos. Jos atstovybė Kanadoje: Aid to the Church in Need, P.O. Box 250, Montreal, Que, H3P 3C5, tel. (514) 340-1951.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms ponoms ir panelems, kurios tiek daug darbo surengdamos man mergvakarį. Nuoširdžiai ačiū ir vėjoms, kurios prisidėjo ar dalyvavo šiame maloniame subuviame. Jūsų malonūs linkežimai ir brangios dovanos padės Andriaus ir mano naujame vedybiniame gyvenime. Jūsų nuoširdumas visuomet pasiliks su mumis.

Angėlė Krivinskaite

Paieškokimjas

Grazina Karvelyte-Kupstienė ieško Juozo Bagočiūno, gyvenančio Anglijoje; taipgi — motinos tėvo seserų Černauskaitė bei motinos seserų Lenkutytė. Rašyti: Gr. Kupstienė, Marijampolė, P. Cvirkos 3-40, Lithuania.

Knygų rīskykla "SAMOGITIA" meniškai iriša knygas bei žurnalus
A. Plėnas
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitytus adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė
1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

MONTREALQUE

Vilniaus komunalinio ūkio projektavimo instituto folklorinis ansamblis "Radasta" liepos 21 d. koncertavo šv. Kazimiero parapijos salėje. Nors koncertas buvo suorganizuotas telefonais ir daugelis montrealiečių atostogauja, bet koncertą susirinko arti dviejų šimtų asmenų. Žiurovai gerėjosi ansamblio atliktojų senovinėmis dainomis ir šokiais. Į šokius buvo įtraukta ir dalis publikos. Del įvairių priežasčių ansamblis vieną savaitę pasiliko be globos, todėl Montrealio komitetas, kuris rūpinasi iš Lietuvos atvažiuojančių menininkų grupėmis, pasiėmė juos globoti. Daugumą ansamblių tautiečiai pasiėmė į savo namus, o kiti liko miegoti AV parapijos salėje ir sėdėti namuose. Ansamblį sudaro 47 asmenys.

Kun. Algis Baniulis, Kauno kunigų seminarijos profesorius, yra

apsistojęs AV parapijoje. Jis padeda vietos kunigams pastoracijoje.

Skautės-skautai stovyklauja "Baltijos" stovyklavietėje rugpjūčio 4-12 d.d. Pamaldos kiekvieną sekmadienį 11 v.r.

LK Mindaugo šaulių kuopa surengė gegužinę liepos 22 d. S. G. Rimeikių vasarvietėje Rigaud Bay prie Otavos upės. Po poros savaitių ten pat vyks ir Montrealio medžiojimų-meškeriojimų klubo "Nida" gegužinė.

Alfonso ir Cheryl Viskantų dukrelė pakrikštija Amber-Nicole vardais.

A. a. Teofilė Kazenevičienė (Popieraitė), 92 m. amžiaus, mirė birželio 27 d. Iš AV šventovės birželio 29 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi trys dukterys ir sūnus su šeimomis.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 **PETRAS ADAMONIS**
Res.: 256-5355 C.I.B.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Parduodu arba išnuomuoju
4519 La Salle Ave., Rawdon mieste
5 kambarių medinį namą.
Apšildomas elektra, įrengtas rūsys, garažas. Sklypas — 100x270 pėdų. Graži vieta tarp pušų. Nuoma — \$225 mėnesiui. Perkant įmokėjimas — \$3000, paskola 8%. Būsime laimingas išnuomuojęs arba nupirkęs. Prieš atvažiuojant, rašykite adresu: Bronius Liskus, 4519 La Salle Ave., Rawdon, Quebec J0K 1S0.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS — virš \$26,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	12 3/4%	Taupymo — special.	7 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	6 1/2%
1 metų	11 1/2%	Taupymo — kasdienines	6 1/4%
180 d. - 364 d.	11 1/4%	Einamos sąsk.	4 1/2%
120 d. - 179 d.	11 1/4%	RRIF — RRSP — term.	12 3/4%
60 d. - 119 d.	10 3/4%	RRIF — RRSP — taup.	8 %
30 d. - 59 d.	10 3/4%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 14 1/4%	asmenines — nuo 14 1/4%
---------------------------	-------------------------

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"
KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Pentadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

GĖLĖS VESTUVĖMS
Meniška paruošiamos gėlių puokštės visam vestuvių pulkui. Kreiptis į Valę Siminkevičienę tel. 595-9761 Toronte.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

PARDUODAMOS NAUJOS koncertinės kanklės — \$400. Neserijinio audimo tautiniai drabužiai, lino striukė (bluizė), siuvinėta rąnkam 11-to dydžio — \$200. Skambinti tel. (403) 478-4838.

OVERSEAS VIDEO TAPE
Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už \$45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemos į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.
KODĖL MOKĖTI DAUGIAU? Skambinkite tel. 244-1822.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė verslo 769-3300 namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue, Toronto, Ontario M6S 2X9

Pirkite namus geresnei savo atečiai

HALLING ELECTRICAL (Estonian)

- Visų rūšių atnaujinimai
- AC lėgal ir sienų sekcijos
- Vėsinantai
- Garažo durų atidarytojai

Tel. 762-9190

IEŠKAU AUKLĖS pusės metų vaikučui. Suteikiame butą. Skambinti tel. 824-9608.

WASAGA BEACH NORTH išnuomojamas 2 kambarių namelis 2 žmonėms. Galima nuomotuoti savaitėmis arba vasaros sezonui. Skambinti tel. 622-5266 Toronte arba (705) 429-4120 Wasaga Beach. A3.20